

Še vedno premalo žensk in mladine

Do začetka je občinska konferenca SZDL prek krajevnih organizacij SZDL in sindikalnih organizacij zbrala 283 predlogov možnih kandidatov za bodoče delegate v občinsko in republiško skupščino. Med njimi je le 30 žensk in 33 mladincev oz. mladink. V vseh kamniških podjetjih so doslej zbrali le 6 (šest) žensk za možne kandidate, kar je težko razumljivo ob dejstvu, da je med zaposlenimi skoraj polovica žensk (preko 3000).

Največ možnih kandidatov je s srednjo šolo (20 %) ter kvalificiranih delavcev (19 %) in visoko kvalificiranih delavcev (12 %).

Med evidentiranimi je 26 kmetov ali 9 %. Članov ZK je bilo predlaganih 105 ali 37 %.

Torej nas čakajo, zlasti sindikalne organizacije, še precejšnje naloge pri zbiranju možnih kandidatov za prihodnje volitve v skupščine, če hočemo, da bo sestav delegatov res primeren sestavu proizvajalcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

LETO XII., ŠT. 1

JANUAR 1973

1 DINAR

Akcijski program in dokument »SZDL danes« — vodilo organizacijam socialistične zveze

Izvršni odbor občinske konference SZDL je na razširjeni seji skupaj s predsedniki krajevnih organizacij SZDL 26. decembra 1972 na podlagi nalog, ki jih narekuje pismo predsednika Tita in izvršnega roja CK ZKJ, in na podlagi ocene dosedanje aktivnosti organizacije SZDL pri uresničevanju dokumenta „SZDL danes“, ki je bila dana na sestanku političnega aktiva o uresničevanju ustavnih dopolnil, oštevanje program dela občinske konference, sprejet na seji 25. maja 1972, sprejel akcijski program, poleg rednih nalog zajema naslednje najvažnejše naloge SZDL v prihodnjem obdobju:

V občini je treba takoj ustanoviti koordinacijsko komisijo, ki bo spremljala in usmerjala uresničevanje ustavnih amandmajev, hkrati pa dajala predloge, smernice in idejna izhodišča

za oblikovanje statotov.

Posebno skrb je treba posvetiti vsebinskim in kadrovskim vprašanjem pri izvedbi volivnih konferenc krajevnih organizacij SZDL, ki bodo januarja in fe-

bruarja 1973. Pred konferencami bodo politični aktivni v krajevnih skupnostih opravili vsebinske priprave na konferenci in zbrali predloge možnih kandidatov za nova vodstva in predsednike krajevnih organizacij SZDL.

Usposabljanje novih vodstev krajevnih organizacij SZDL zahteva še večjo skrb. Poleg seminarja za predsednike in tajnike KO SZDL je treba organizirati več sektorskih posvetov za vse člane odborov KO SZDL.

Na podlagi analize doslej zbranih možnih kandidatov za skupščinske volitve 1974 je treba nadaljevati in usmerjati evidentiranje možnih kandidatov v krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih in organizacijah združenega dela.

Izoblikovati je treba enotno programsko osnovo za kandidiranje delegatov in merila za kandidiranje za vodilne funkcije. V javne razprave o drugi fazi ustavnih sprememb je treba vključiti širok krog občanov in neposrednih proizvajalcev.

Izdelati je treba vsebinska izhodišča za oblikovanje delegatskega sistema.

Pripraviti podroben program razprav o ustavnih dopolnilih v občini.

Pregledati je treba uresničevanje dokumenta „SZDL danes“, zlasti v pogledu uveljavljanja delegatskega sistema v organizacijah SZDL na vseh ravneh in usposabljanja ljudi za opravljanje delegatskih funkcij.

Potrebno je nadaljnje usposabljanje članov odborov za splošni ljudski odpor v krajevnih skupnostih. Organizirani bodo seminarji in pomoč odborom pri oblikovanju in uresničevanju delovnih programov.

Za uspešnejše uveljavljanje idejne vloge Zveze komunistov in nalog, ki jih narekuje pismo predsednika Tita, bo pri občinski konferenci SZDL ustanovljen aktiv komunistov, ki delajo v SZDL.

Analizirati je treba uresničitev programskih izhodišč SZDL ob skupščinskih volitvah 1969 in pripraviti poročilo poslancev in odbornikov Socialistični zvezi in volivnim telesom.

Hitreje je treba razvijati dejavnost sekcij tudi v krajevnih organizacijah SZDL in na tistih področjih, kjer doslej niso začele (kultura, telesna kultura, delo društev itd.).

Izvršni odbor občinske konference SZDL bo sproti spremljal uresničevanje sprejetega programa, ki zajema še vrsto drugih rednih nalog v delu SZDL in o tem poročal občinski konferenci SZDL in krajevnim organizacijam SZDL.

RADO JE RAZTEGNIL SVOJO HARMONIKO IN IZ MLADIH GRL JE PRIVRELA PARTIZANSKA PESEM ... (VEČ O POHODU NA KOSTANJSKO PLANINO NA 4. STRANI)

Kako smo gospodarili v letu 1972?

Občinska skupščina je na zadnji lanski seji ocenila dosežene rezultate v gospodarskem in družbenem razvoju občine v devetih mesecih lanskega leta. Te dosežke je primerjala s predvidevanji, ki jih je skupščina na začetku leta 1972 zapisala v občinsko resolucijo.

Poglejmo najprej nekaj števil, ki kažejo, kaj smo dosegli na področju gospodarstva v tem obdobju. Celotni dohodek se je povečal za 26 odstotkov, medtem ko je bilo v resoluciji predvideno zvišanje za 21 do 22 odstotkov. Glede na veliko zvišanje vrednosti porabljenih sredstev se je dohodek povečal samo za 15 odstotkov. Vzroki so predvsem v povečanju cen materiala in surovin zaradi ponovnega vrednotenja delovnih sredstev in pospešene amortizacije, ki so jo obračunavali v večini podjetij.

Poprečni osebni dohodki so se dvignili za 21,1 odstotka, kar je za 6 odstotkov več, kot je predvidevala resolucija. V gospodarstvu so se poprečni osebni dohodki dvignili na 1.760 dinarjev ali za 22,6 %, v negospodarstvu pa na 2.084 dinarjev ali za 14 odstotkov.

V tem času se je število zaposlenih v naši občini povečalo za 4,3 %, predvidevali pa smo le 2,5 odstotkov povečanja.

Tudi izvoz je presegal predvidevanja, saj je znašal v devetih mesecih 6,5 milijona dolarjev, kar je za 15,6 odstotkov več kot lani. Kot kaže, bo izvoz znatno presegal letošnja predvidevanja.

Kamniška podjetja so lansko leto investirala preko 6 milijard starih dinarjev, od tega 6 odstotkov za stroje in opremo, drugo pa za zgradbe.

Zaradi pomanjkanja sredstev in iz drugih objektivnih vzrokov niso bile uresničene vse investicije, kot so bile predvidene v resoluciji. To velja zlasti za izgradnjo tovarniškega obrata tovarne Stol v Motniku in izgradnjo obratov usnjene konfekcije tovarne usnja v Špitaliču.

Trgovska mreža je dobila nekatere nove lokale; tako so odprli nove trgovine Kočna, pa tudi trgovska podjetja, ki imajo sedež zunaj občine. Seveda pa ni bilo mogoče uresničiti vseh nalog na tem področju, kot jih je predvidela resolucija.

Tudi na področju turizma program ni bil v celoti uresničen (z gradnjo hotela pod žičnico na Veliko planino in z razširitvijo gostinskega obrata Planinka še vedno niso začeli). Nadaljuje pa se adaptacija in razširitev Malograjskega dvora, uspešno potekajo raziskave termalnih vrelcev na Vasenem, v končni fazi sta dve vlečnici in podaljšanje vlečnice na Veliki planini itd.

V kmetijstvu je bila dejavnost usmerjena v nadaljnjo specializacijo kmetij, zgrajenih je bilo 10 hlevov za govedo – poprečno za 20 do 30 glav živine, 16 hlevov pa je še v gradnji. Kreditno hranilna služba je lani predvidevala 65 milijonov starih dinarjev kreditov zasebnim kmetom, razdelila pa jih je za 115 milijonov starih dinarjev. Organizirana proizvodnja mleka se je znatno povečala. V občini je danes 12 kmetov, ki oddajo letno nad 12 tisoč litrov mleka. Tudi izobraževanju kmetov je bilo posvečeno precej pozornosti. V petih krajih so bili prirejeni večdnevni seminarji, pet kmečkih fantov pa je štipendiranih v kmetijskih šolah.

Urbanizem in stanovanjska dejavnost sta bila usklajena z urbanističnim načrtom občine in predvidevanji v resoluciji. Lani sta bila zgrajena dva stanovanjska bloka s 60 stanovanji. Gradnja blokov na zgornjem Perovem pa se še ni začela. Tudi na področju krajevnih skupnosti je bila opravljena vrsta večjih komunalnih in drugih in-

vesticij, nekatere pa so še v teku.

V šolstvu se je v lanskem letu izboljšala materialna osnova, tudi adaptacija šolskih zgradb teče po programu, nekoliko pa se je povečal osip na osnovnih šolah, ki je lani znašal 30 %.

Na področju zdravstva in socialnega varstva je bil lani sprejet program varstva ostarelih in

pomoči potrebnih občanov. ga je skupščini predložila občinska konferenca SZDL. Čutneje se je povečala delovna pomoč socialno šibkim, ki jo prejema 86 občanov, 130 kmečkih otrok pa je malo otroški dodatek. Na ročju otroškega varstva je dokončana adaptacija in dek v otroškem vrtcu An Medveda.

PA SMO GA LE DOČAKALI, PRAVIJO NAJMLAJŠI. SEVEDA, KAKŠNE PA BI BILE ZIMSKE POČITNICE BREZ SNEGA.

STALIŠČE DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ GLEDE POLOŽAJA V SVITU

Izhod v boljši organizaciji in samoupravnem odločanju

V mesecu decembru sta komite občinske konference ZKS Kamnik in predsedstvo občinskega sindikalnega sveta razpravljala o 800-članskem kolektivu industrijskega kombinata SVIT, ki je zašel v zelo te-

žak položaj zaradi plačilne nesposobnosti.

Če se hoče kolektiv rešiti neugodnih posledic, mora takoj začeti izpopolnjevati organizacijo dela in samoupravljanje, kajti le v tem je razrešitev težav,

ki so nastale v tovarni. Nadalje je treba razčistiti notranje probleme, medsebojne odnose in zaostriti odgovornost vseh zaposlenih.

Vsi zaposleni v podjetju morajo biti s položajem seznanjeni v celoti. Potrebno je javno objaviti stroške dnevnic, kilometrine, reprezentančne stroške, najemanje kreditov za stanovanjsko izgradnjo in osebne dohodke.

Glede razvoja samoupravljanja je bilo stališče, da mora delavec odločati in mu je potrebno za to dati možnosti.

Na podlagi gradiva, predloženega s strani industrijskega kombinata SVIT sta komite občinske konference ZKS Kamnik in predsedstvo občinskega sindikalnega sveta zavzela stališče do problemov, ki jih je tre-

ba rešiti v delovni organizaciji.

Takoj je treba izdelati sanacijski program za celotno delovno organizacijo.

Izboljšati organizacijo dela in samoupravno odločanje ter povečati odgovornost posameznikov.

Potrebna je takojšnja izterjava dolgov kupcev nad 90 dni, oziroma takojšnja ustavitev vseh nadaljnjih dobav tem kupcem.

Ugotoviti je optimalne in hkrati najnižje zaloge surovin in izdelkov, ker je veliko sredstev vezanih na zaloge.

Če ni ekonomske upravičenosti, je treba takoj prekiniti proizvodnjo v obratu Križevci.

Seveda bo za izvedbo teh nalog potrebno izvršiti tudi določene organizacijske spremembe, tako v vodstvu, službah in obra-

ti. Vsi ti ukrepi naj bi pripomogli k bolj učinkovitemu in sodobnejšemu poslovanju podjetja. Nadalje je treba poudariti, da komite občinske konference ZKS kot predsedstvo občinskega sindikalnega sveta so bili vsi enotnega mnenja, da bi bilo možno poslovati uspešneje, če bi se delo odvijalo na bazi širše angažiranosti delavcev in njihovega temeljitejšega odločanja v vseh vprašanih poslovnosti. Zato priporoča kolektivu, da čimprej začne uresničevati ustavna dopolnila, to je, da se oblikujejo čimprej temeljne organizacije združenega dela, ki bi s svojim uspešnim poslovanjem in izvajanjem vseh pravic in dolžnosti privedle celotno podjetje v trajno boljši položaj. Poudariti je potrebno, da na vseh sestankih, ki so potekali v delovni organi-

zaciji, delavci niso iskali krivice za nastalo situacijo izven podjetja. Vsi so se zavedali, da s potrebno sprjazniti z vsi problemi nelikvidnosti, ki resni za celo Jugoslavijo. Organizacijo je potrebno še to, da skupščina občine nima denarja, bi lahko finančno pomagala skladov za pomoč ni. Zato je bilo vsem družbenopolitičnim organizacijam v podjetju, kar tudi celotnemu kolektivu jasno, da tako težkega položaja delovne organizacije od naj nihče ne bo reševal. Optimalno je treba na lastne sile in zavzeti za uresničitev sanacijskega programa, ki so ga sprejeli samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v delovni organizaciji in s katerimi je bil tudi seznanjen ves kolektiv.

Priznanja ob dnevu JLA

ALOJZ KONDA, PREDSEDNIK OBČINSKEGA ODBORA ZRVS IZROČA PRIZNANJE ADOLFU PRAŠNIKARJU ZA NJEGOVO DELO V KRAJEVNI ORGANIZACIJI ZRVS TUHINJ

Občinski odbor zveze rezervnih vojaških starešin je ob Dnevu JLA, 22. decembra, kot vsako leto pripravil proslavo tega praznika. V kulturno-zabavnem programu so sodelovali vojaki iz Šentvida. Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanja najboljšim posameznikom in organizacijam ZRVS za delo v organizaciji. Nedeljko Sladič, podpredsednik občinskega odbora ZRVS je prejel zlato plaketo, ki jo podeljuje republiški odbor. Srebrno plaketo občinskega odbora ZRVS sta prejela Franc Vengust, predsednik mestne organizacije ZRVS Kamnik, in Adolf Prašnikar, predsednik krajevne organizacije ZRVS Matija Blej – Matevž iz Tuhinja, enako priznanje je dobila tudi ta organizacija. Občinska priznanja ZRVS je prejela kamniška organizacija ZRVS in več aktivnih članov ZRVS.

Politična šola za člane ZK

V času od 29. januarja do 3. februarja bo občinski komite ZKS organiziral petdnevno politično šolo za delavce-člane Zveze komunistov. Predvidoma se bo šole, ki bo v Kamniški Bistrici, udeležilo okrog 35 do 40 članov iz kamniških podjetij. V 50 urah intenzivnega študija bodo slušatelji razpravljali o osnovah marksistične teorije, razvoju delavskega gibanja, socializmu kot svetovnem procesu, značilnostih jugoslovanske poti v socializem ter o gospodarskem in družbenem razvoju občine Kamnik in o nalogah Zveze komunistov.

V razpravah bodo sodelovali družbenopolitični delavci občine in iz Ljubljane.

Za dosledno uresničevanje ustavnih dopolnil

Občinska konferenca SZDL je 15. decembra sklicala posvetovanje o uresničevanju ustavnih dopolnil, ki so se udeležili predstavniki krajevnih skupnosti krajevnih organizacij SZDL, samoupravnih skupnosti, krajevnih organizacij SZDL, izvršnega odbora občinske konference SZDL in nekateri delegati občine v republiški skupščini.

Na podlagi poročila inž. Ferda Cvetka, predsednika občinske konference SZDL, in Janeza Maleša, predsednika občinskega sindikalnega sveta, so udeleženci posveta ocenili dosedanje delo pri uresničevanju ustavnih amandmajev in sprejeli nekatere zaključke za bodoče delo na tem področju.

Pri uresničevanju ustavnih dopolnil so bili po oceni udeležencev doslej doseženi spodbudni rezultati predvsem pri uveljavljanju delegatskih odnosov v krajevni skupnosti prek zbora delegatov krajevnih skupnosti ter odnosov občina republika preko delegatov občine v republiški skupščini. Ugotovili so, da bo potrebno za poglobitev delegatskih odnosov v krajevnih skupnostih odločanje o izbiri delegatov prenesti na vse občane, pri delegatih občine v republiški skupščini pa s pravočasno dostavo gradiva in izvolitvijo delegatov omogočiti širšo razpravo in oblikovanje predlogov, ki jih bodo delegati posredovali na zasedanjih na republiški skupščini. Predloge zasedanju zbora delegatov naj bi obravnavali že pristojni odbori v republiški skupščini.

Na področju samoupravnih interesnih skupnosti sedanji sestav skupščin na podlagi delovnega in interesnega načela že omogoča začetek razvijanja delegatskih odnosov, vendar je v sedanji praksi teh organov prevladovala aktivnost članov iz zavodov in drugih institucij na področju šolstva, zdravstva, kulture itd., vse premalo pa je bilo čutilo vpliv delegatov iz delovnih organizacij, kjer se ustvarja dohodek za pokrivanje teh družbenih potreb. Za večjo aktivnost teh članov so družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v kolektivih odločno premalo storili.

Najmanj je bilo doslej storjenega pri uresničevanju ustavnih dopolnil v organizacijah združenega dela. Ugotovili so, da je bil samo en razgovor na občinski ravni premalo in da bi bilo treba več političnega dela med delavci v delovnih organizacijah. Med vzroki za zaostajanje v podjetjih navajajo v glavnem tele: premajhna podjetja, razvojni program terja združevanje sredstev za investicije, najprej je potreben sanacijski program, organizacija in tehnološki postopek ne omogočata ustanavljanje TOZD itd. Mnenja so tudi, da se da tudi brez ustanavljanja TOZD poglobiti samoupravne odnose, drugod spet poskušajo najprej z ustanavljanjem TOZD na manj pomembnih dejavnostih, kjer ni veliko zaposlenih (trgovina, družbena prehrana, počitniška dejavnost itd.), samo podjetje pa bi ostalo organizirano kot doslej.

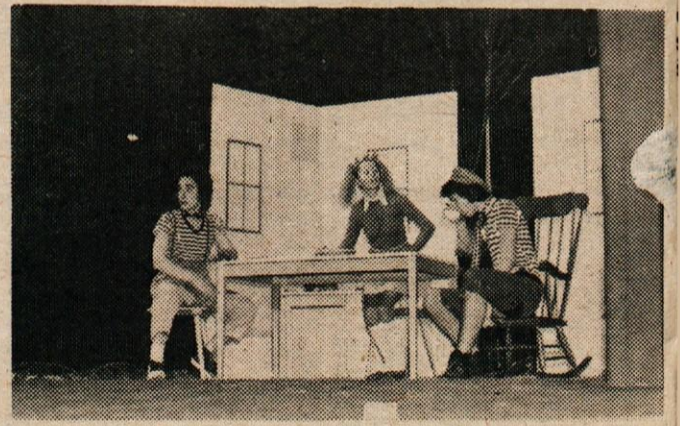
Služiti je pripombe, češ da ni pobud in predlogov glede ustanavljanja TOZD od strani neposrednih proizvajalcev, ki po ustavnih dopolnilih imajo to pravico in dolžnost.

Za hitrejšo uveljavljanje ustavnih dopolnil v združenem delu je zato potrebna večja aktivnost družbenopolitičnih organizacij, tako občinskih vodstev kot v delovnih organizacijah.

Udeleženci posvetovanja so sklenili, da je treba v občini takoj ustanoviti ustavno-statutarno komisijo, ki bo spremljala in usmerjala aktivnost pri uresničevanju ustavnih sprememb. K reševanju konkretnih problemov pri uveljavljanju temeljnih organizacij združenega dela, je treba pritegniti tudi druge organizacije, ekonomiste, pravnike, organizatorje idr.

Uresničevanje ustavnega amandmaja o Socialistični zvezi zahteva več angažiranost Socialistične zveze pri izpopolnjevanju delegatskega odnosa organizacij SZDL. Posebno skrb bo treba posvetiti aktivnosti delegatov organizacij združenega dela ter iz samoupravnih interesnih skupnosti in d. št. Formalno zastopnost delegatov bodo morali čimprej zamenjati dejanski interesi sredine, ki jo posamezni delegat zastopa v Socialistični zvezi.

Medvedek na obisku

Član dramskega krožka gimnazije Rudolfa Maistra so v okviru prireditve dedka Mraza gostovali v Kamniku in okolici z igrice Medvedek na obisku. Igra je bila namenjena malčkom, ki so si jo tudi v velikem številu ogledali.

Foto: Borut ULČAR

Kmečka sekcija o osnutkih novih »kmečkih« zakonov

Dedovanje in kmetijska zemljišča

Kmečka sekcija pri občinski erenci SZDL je pred novim razpravljala o dveh pomembnih zakonskih osnutkih s obojima kmetijstva — o zakonih o dedovanju kmetij. O zakonih bo v februarju javna razprava tudi v krajevni organizaciji SZDL. Grabno v celoti objavljeno v obščem glasu.

Zvezi z zakonom o kmetijskih zemljiščih je bilo v vseh pogovorih največ slišati vprašanje, kdo bo v prihodnje lahko podedoval kmetijsko zemljo in koliko. Širile so govornice, da bo tisti, ki kmetijsko zemljo, pa je zaposlen v tovarni, moral zemljo oddati in podobno. Omenjeni zakon jasno pove, da je kmet tisti, ki s svojim delom obdeluje

kmetijsko zemljišče, ki živi na kmetiji in s kmetijsko dejavnostjo ustvarja pomemben delež dohodka. Torej je kmet po tem zakonu tudi tisti, ki je sicer zaposlen v podjetju ali drugod, vendar pa svojo zemljo z lastnimi rokami obdeluje in mu pomeni dohodek od kmetijstva važen vir sredstev za življenje. Seveda je pogoj, da živi na kmetiji!

Sicer bi se med kmete šteli lahko tudi zaposleni meščani, ki so kupili nekaj hektarov zemlje in jo sami obdelujejo, čeprav je posestvo daleč iz mesta.

Kmetje tudi niso tisti, ki so zaposleni, zemljo pa oddajajo v najem.

Občani, ki po tem zakonu niso kmetje, pa sami obdelujejo kmetijsko zemljišče ali pa ne, smejo imeti največ 2,5 ha kme-

tjskih zemljišč, od tega največ 0,5 ha gozda in 0,5 ha vinogradov. Kmetje so bili na sestanku sekcije mnenja, da je ta maksimum previsok, in bi ga bilo treba znižati; pravilno kmetom, zlasti v hribovitih predelih, pa naj bi ga zvišali na 20 ha. Nekmetje bodo morali najkasneje v petih letih zemljo preko določene površine prodati kmetijskemu skladu oziroma kmetom.

Kmetje so podprli zamisel o skupnostih obdelovalcev kmetijskih zemljišč v občinah, katerih naloga bo skrb za pravilno gospodarjenje s kmečko zemljo in zaščito kmetijskih zemljišč pred neupravičenimi posegi urbanistov in gradbenikov ter drugih interesentov.

Za drugi zakon, to je zakon o dedovanju kmetij in kmetijskih zemljišč, pa so na seji sekcije

dejali: Veliko grmenja, malo dežja! Zakaj? Teze, ki so bile pripravljene, preden so začeli oblikovati ta zakon, so obljubljale mnogo več, kot pa sedaj zakon predvideva. Osnovni namen zakona je bil preprečiti drobitev kmetij in mladim kmetom, ki so se odločili za ta poklic, omogočiti, da si bodo gospodarsko opomogli in da jih izplačevanje raznih dediščin ne bi pritisnilo k tlom in jim onemogočilo razvoj.

Kmetje pravijo, da je sedanjí predlog povsem zvoleden ta osnovni smoter, ker dopušča vrsto možnosti za razdelitev in drobitev premoženja kmetij. Če hočemo kaj doseči, naj bo zakon dosleden, če ne ga pa raje ne prejemajmo. Sestavljavci zakona mimo takih pripomb prav gotovo ne bodo smeli iti.

Pokojnina za kmete, stare 75 let

Po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, ki je bil sprejet lani, bodo letos prejeli prve pokojnine kmetje, ki so že ali bodo letos izpolnili 75 let in kmetje-borci, ki so stari 70 let; če pa so le-ti (borci) socialno ogroženi in jim je priznan varstveni dodatek, imajo pravico do pokojnine s 60. letom.

Seveda morajo svojo pravico na ustrezen način uveljaviti. Najbolje je, če se takoj zglase v podružnici zavoda za socialno zavarovanje v Kamniku, Medvedova 25 (na Grabnu), ali pa v pisarni svojega krajevnega urada. Tu bodo prejeli vse potrebne tiskovine in napotke, kako jih bodo izpolnili. Krajevni uradi so v Komendi, na Lazah v Tuhinju in v Motniku.

Poleg omenjene starosti, ki je letos 75 let (prihodnje leto bo 70 let in leta 1975 — 65 let), mora biti kmet najmanj pet let zdravstveno zavarovan kot kmet in najmanj 10 let opravljati kmetijsko dejavnost. Za pridobitev pokojnine ni nujno, da mora zavarovanec izročiti posestvo, vendar mora v primeru, če posestvo obdrži, še naprej plačevati prispevek. Če pa zavarovanec izroči posestvo, plačuje prispevek za starostno zavarovanje tisti, ki posestvo prevzame in s tem dobi svojstvo zavarovanca.

Za preužitkarja velja enako dokaz, da je bil kmet, preden je šel v preužitek, pravica do pokojnine mu ne jemlje pravice do preužitka in zato pogodbe o preužitku veljajo naprej.

Za kmeta-borca se šteje kmet, ki je stopil v NOV pred 9. septembrom 1943 oziroma pred 13. oktobrom 1943, če gre za borca NOV, ki so postali jugoslovanski državljani šele po mirnovni pogodbi z Italijo. Če so ti kmetje-borci ostali neprekinjeno v NOV do 15. maja 1945, imajo pravico do pokojnine kot kmetje-borci. Za take kmete velja, da jim gre pokojnina že z 70 leti.

Socialno ogroženi kmetje-borci, ki dobijo varstveni dodatek, dobijo pokojnino skupaj z varstvenim dodatkom že od izpolnjenega 60. leta dalje.

Zakonec zavarovanca kmeta ali preužitkarja dobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 65 let starosti, zakonec kmeta-borca pa, ko dopolni 60 let starosti pod pogojem, da je umrl zakonec pred smrtjo dobival pokojnino, oziroma da je izpolnjeval pogoje za pokojnino.

Vsi kmetje, ki bodo vložili vloge do 30. junija letos, bodo dobili izplačano pokojnino od 1. januarja 1973. Tisti, ki bodo ta rok zamudili, bodo dobili pokojnino samo od naslednjega meseca naprej.

Z vsemi vprašanji v zvezi z uveljavljanjem pravic do pokojnine naj se kmetje, ki izpolnjujejo pogoje, torej čimprej zglasijo pri krajevnih uradih oziroma na podružnici zavoda za socialno zavarovanje v Kamniku.

Komu pomoč pri stanarinah?

Kot smo že poročali, je občinska skupščina ustanovila socialni stanovanjski sklad, ki ima za namen pomagati tistim, ki imajo nižje dohodke pri omejitvi stanarin, pri naskem varčevanju za stanovanje in s kreditiranjem gradnje stanovanj v družbeni in s. Zato je bila ustanovljena družbena pomoč je namenjena tistim, ki imajo nižje dohodke in s. Opažajo meril, ki jih je z odločeno sprejela občinska skupščina.

je delna nadomestitev stanarine odvisna od premoženjskega stanja družine, od velikosti stanovanja in njegove opremljenosti ter od števila družinskih članov.

Do delne povrnitve stroškov so upravičeni nosilci stanovanjske pravice, katerih stanovanjska površina ne presega pri enem članu gospodinjstva 28 kv. metrov, pri dveh 42 kv. metrov, pri treh 57 kv. metrov in pri štirih ali več članih 66 kv. metrov, s tem da se za vsakega nadaljnjega člana prizna po 10 kv. metrov. Za stanovanja, stara nad 50 let, se lahko te površine povečajo za 30 %.

Pristaviti je še treba, da je upravičenost do pomoči vezana tudi na opremljenost stanovanja. V poštev pride stanovanje, ki je ocenjeno do 95 točk.

Če bi imel občan, ki je sicer upravičen do pomoči, večje stanovanje in bolje opremljeno, potem se nadomestilo prizna le od vrednosti standardnega stanovanja.

Pomebno merilo je dohodek gospodinjstva in število njegovih članov. O tem je v odloku obširna tabela. Poskušali bomo to merilo pojasniti s primerom.

Vzemimo, da ima družina štiri člane, od katerih sta oče in mati zaposlena in sta imela lani poprečen mesečni dohodek 1.780 dinarjev. Letni dohodek gospodinjstva znaša torej 42.720 dinarjev. Pri štiričlanski družini in tem dohodku je lahko največja obremenitev s stanarino 11,8 % od letnega dohodka. Najvišji letni znesek stanarine, ki bi ga gospodinjstvo samo plačalo, bi lahko znašal torej 5.040 dinarjev ali 420 dinarjev mesečno.

Če bi pri istem dohodku bila

samo dva družinska člana, bi se obremenitev s stanarino povečala na 17,9 % od dohodka. Če pa bi družina štela 6 družinskih članov, bi stanarina lahko znašala le 8,6 % od dohodka itd.

Ne glede na omenjena načela nima pravice do pomoči tisti občan, ki oddaja stanovanje v podnajem, ali če uporablja del stanovanja v poslovne namene, pa tudi ne, če ima počitniško hišico in če je lastnik vseljivega stanovanja.

Po odloku bo solidarnostni sklad vsako leto objavil v Kamniškem občanu seznam upravičencev do stanovanjske pomoči.

Če bi imel občan, ki je sicer upravičen do pomoči, večje stanovanje in bolje opremljeno, potem se nadomestilo prizna le od vrednosti standardnega stanovanja.

Pomebno merilo je dohodek gospodinjstva in število njegovih članov. O tem je v odloku obširna tabela. Poskušali bomo to merilo pojasniti s primerom.

Vzemimo, da ima družina štiri člane, od katerih sta oče in mati zaposlena in sta imela lani poprečen mesečni dohodek 1.780 dinarjev. Letni dohodek gospodinjstva znaša torej 42.720 dinarjev. Pri štiričlanski družini in tem dohodku je lahko največja obremenitev s stanarino 11,8 % od letnega dohodka. Najvišji letni znesek stanarine, ki bi ga gospodinjstvo samo plačalo, bi lahko znašal torej 5.040 dinarjev ali 420 dinarjev mesečno.

Če bi pri istem dohodku bila

industrija
pohištva

STOL
kamnik

Enote civilne zaščite v krajevnih skupnostih

Občinska skupščina je na zadnji lanskí seji sprejela odlok o ustanovitvi enot in štabov civilne zaščite v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah. Po tem odloku bodo splošne enote civilne zaščite (prva pomoč, gašenje požarov itd.) ustanovili v 13 večjih krajevnih skupnostih in v 10 delovnih organizacijah.

V komunalnem podjetju, v gradbenem podjetju Graditelj, v zdravstvenem domu in v veterinarskem zavodu bodo ustanovili specializirane enote civilne zaščite, to so tehnično-revalne enote, zdravstvene, veterinarske in druge enote.

Ekipe prve pomoči bodo ustanovili v Godiču, Podgorju, na Pšajnovici, na Selih, v Šmarci, v Polčjem potoku, na Vranji peči ter na osnovnih šolah in gimnaziji.

Naloga krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in štabov civilne zaščite predvsem usposabljanje članov civilne zaščite in krepitev mobilizacijske pripravljenosti enot civilne zaščite.

Razporeditev občinskih cest

Kot smo že poročali, je občinska skupščina že večkrat obravnavala in dopolnjevala odredbo o razporeditvi občinskih cest. Na zadnji seji je bilo spet postavljenih nekaj vprašanj, vendar je bila odredba sprejeta.

Vse mestne ulice in občinske ceste so razdeljene v tri skupine. Prvi skupini vzdržuje občina prek komunalnega podjetja, tretjo skupino pa vzdržujejo krajevne skupnosti.

Prvo kategorijo sodi 33,6 km občinskih cest, med katerimi so najdaljše Kamnik—Vranja peč, Mekinj—Godič, Podgorje—Duplica, Kamnik—Tunjice itd. Sem sodi tudi okrog 2 km mestnih ulic.

V drugo kategorijo so uvrščene javne ceste v dolžini 52,8 km, med njimi so ceste Šmartno—Rakitovec, Motnik—Srobotno, Bela—Zgornji Motnik, Potok—Vranja peč, cesta skozi Podgorje, Moste—Topole, Rudnik—Volčji potok. V to skupino so uvrstili tudi 6,9 km mestnih ulic, predvsem v novih naseljih.

Vse ostale ceste (83 km), mestne ulice in gozdne ceste so uvrščene v tretjo kategorijo.

Posamezne ceste bodo razvrščene v višjo skupino, ko bodo ustrezno urejene.

Z novim letom v zasluženi pokoj

V dneh pred novim letom je bilo po naših delovnih kolektivih več poslovnih srečanj z najstarejšimi člani kolektiva, ki so z novim letom odšli v pokoj.

Tako so se sodelavci strojne stolarne v Stolu pred dnevi poslovili od SILVE GUZEJ z Duplice in JOZETA MATAJURCA iz Mengša. Guzejeva je v tovarni Stol delala kar 24 let, večinoma v strojni stolarni, kjer je sedaj zapustila delovno mesto pri brusilnih ščetkah. Zanimivo je, da v vsej svoji delovni dobi ni imela niti dneva bolniškega dopusta.

Jože Matajurnc je bil zaposlen v Stolu 23 let. V začetku v neserijski delavnici, nazadnje pa kot izdelovalec šablon v strojni stolarni. Skozi njegove roke so šli številni modeli in šablone znanih Stolovih izdelkov. Bil je vester in prizadeven delavec. „Ne vem, če bom lahko živel brez dela,“ nam je dejal ob slovesu.

Med Titanovimi delavci, ki so z novim letom odšli v pokoj, je tudi ANTON MODIČ, znani družbeni delavec z Duplice. Po 35 letih dela, v Titanu je bil zaposlen od 1938. leta, nazadnje kot varilec, je tovariš Modič še vedno krepak in čil. Zato bo, kot sam pravi, lahko še več svojih moči posvetil razvoju dupliškega gasilstva, kjer je poveljnik, in delu v SZDL, kjer je že dolga leta blagajnik.

Vsem novim upokoženim občanom želimo, da bi zdravi in v miru čimdlje uživali sadove svojega dolgoletnega dela!

ČEPRAV VELIKO GRADIMO, STANOVANJ SE VEDNO PRIMANJKUJE, ZLASTI NAJEMNIH STANOVANJ ZA OBČANE, KI NE ZMOREJO DENARJA ZA NAKUP STANOVANJA ALI ZA GRADNJO HIŠE.

Kmetijski traktorji brez cestne pristojbine

Občinska skupščina je oprostila plačevanje cestne pristojbine za kmetijske traktorje in njihove priklopnike ter za gasilske avtomobile.

Oprostitev za traktorje velja samo za tiste občane, ki jim je osnovni poklic kmetijstvo, kar dokažejo s potrdilom o kmetijskem zdravstvenem zavarovanju, in za kmetijske delovne organizacije.

Te oprostitve pa nista deležna kmet in delovna organizacija, ki s traktorjem opravljata plačane storitve (prevoze) drugim. V tem primeru morata plačati cestno takso.

Če je kdo že plačal cestno pristojbino za traktor za leto 1973, pa izpolnjuje pogoje za oprostitve, bo dobil na svojo zahtevo denar povrnjen. Odlok je bil namreč sprejet 28. decembra lani.

Po poteh spominov

V zadnji številki smo priobčili zapis Franca Hribarja-Lovra o znani partizanski bitki 24. decembra 1942 na Kostanjski planini. Zapisali smo tudi, da bodo v spomin na herojske boje, v katerih je izgubilo življenje 16 borcev, med njimi narodni heroj Matija Blejč-Matevž, takratni komandant Kokrškega odreda organizaciji Zveze rezervnih vojaških starešin in Zveze borcev NOV iz Tuhinja in Šmartna pripravili spominski pohod na Kostanjsko planino.

Lepo nedeljsko jutro 24. decembra 1972. Veseli zvoki harmonike in udarne partizanske pesmi pred združenim domom v Lazah so privabili lepo število udeležencev pohoda. Prišli so mladi borci partizanskih enot v

Hermina Petrič, ki se kljub težki gibljivosti ni ustrašila skoraj dveurne hoje v strme bregove pod Kostanjsko planino. Ob pomoči mladincev iz Tuhinja se ji je želja uresničila.

Dolga kolona s prapori na

žence pohoda. „Je res že trideset let od tistih težkih dni...?“

Čim više smo prihajali, bolj zaledenela je bila pot in bolj zaledeneli bregovi. Toda nihče ni zaostal, tudi stari borci ne. Spo-

od tebe, ko je v tistih časih nosil puško in še težak nahrbtnik,“ je nekdo od borcev rekel fantiču, ki jo je urno pobiral v breg, in pokazal na znanega partizana Poldka Podbevška, ki je danes že postaven mož. V takih in podobnih pogovorih je kaj hitro minil čas in kolona se je po dveurnem pohodu ustavila na gozdni jasi, kjer stoji spomenik žrtvam boja na Kostanjski planini. Slevce, kot se reče temu predelu, leži na višini blizu 1000 m.

Številni ognji in požirek domačega so še bolj ogreli popotnike. Udeležence je pozdravil Adolf Prašnikar, predsednik KO ZRVS Tuhinja in organizator pohoda. K spomeniku je stopil Franc Hribar-Lovro, ki je bil takrat četni obveščevalec, in spregovoril o tej težki bitki.

Ne smemo dovoliti, da bi se še kdaj vrnili tisti časi, zato še bolj krepimo našo partizansko vojsko, našo armado in usposabljammo vse ljudi na splošni ljudski odpor... Dovolj gorja smo prestali, zato ne moremo molče mimo strahot in nasilja, ki ga danes doživlja vietnamsko ljudstvo, ne moremo mirno gledati, kako želijo zatreti slovenski živelj na avstrijskem Koroskem...

Nadaljevali bomo pot, ki so nam jo pred 30 leti s krvjo začrtali padli borci...

Spregovorila sta tudi narodni heroj Mirko Jerman in Mirko Podbevšek-Lado. Partizanska enota je v čast padlim izstrelila tri častne strele, borci pa so k spomeniku položili vence. Minuta molka, prapori so se sklonili v pozdrav junakom, ki že tri desetletja počivajo v osvobodjeni zemlji...

Kulturnemu programu članov tuhinjskega prosvetnega društva so se pridružili še nekdanji partizani in družno zapeli nekaj partizanskih pesmi.

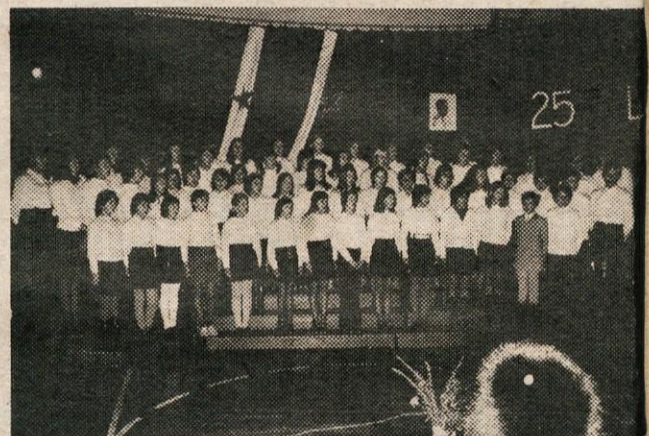
Še spominski posnetek preživelih borcev s Kostanjske planine pred spomenikom in kolona se je spet začela spuščati v dolino. Vsem bo ostal pohod v lepem spominu.

F. S.

Jubilej mladinskega petja

V počastitev dneva JLA in 30-letnice pionirske organizacije, še posebej pa ob 25-letnici zborovskega petja na kamniški osnovni šoli Toma Brejca pod vodstvom Viktorja Mihelčiča, so mladi pevci pripravili slovnostni koncert. Nastopilo so otroški zbor, ki je zapel 10 pesmi, mladinski zbor s približno 10 pesmi in gimnazijski zbor s petimi skladbami. Raztega je sodelovalo še sedem solistov.

Ves program, ki so ga izvajali najmlajši pa do gimnazijci, je pomenil prerez dela mladinskih zborov, ki jih že 25 let

MLADINSKI ZBOR OŠ TOMA BREJCA NA JUBILEJNEM KONCERTU

uspešno vodi Viktor Mihelčič. Poslušalci v nabiti telovadnici so navdušeno pozdravili vse nastopajoče. Še posebno odobravanje pa so požele izvedbe partizanske Veseli v Moskva iz filma Pastir Kostja, italijanska narodna La Villanella in še nekatere, ki jih je zapel mladinski zbor OŠ Toma Brejca, ter ruska narodna Večerni zvon in luksemburška narodna Po polju sneg se beli, ki jih je zapel gimnazijski zbor, ki kaže veliko prizadevnost kljub številčno majni zasedbi.

Za dolgoletno delo sta tovarišu Mihelčiču izrekla priznanje Stane Habe, ravnatelj glasbene šole, in Vinko Dobnikar, ravnatelj osnovne šole Tomo Brejca.

„Čeprav se bom kmalu poslovil od šole in njenih zborov, vendar brez mladih pevcev ne bom mogel, upam, da se bode našlo kako mesto za poučevanje mladine,“ je ob zaključku v zahvali dejal dolgoletni kamniški glasbeni pegavec in skladatelj Viktor Mihelčič.

MED SPOMINSKO SVEČANOSTJO NA PRIZORIŠČU BOJEV...

uniformah; iz Ljubljane, Domžal, Kamnika in od drugod so prihitali udeleženci tedanje bitke in bivši partizanski poveljniki, med njimi narodni heroj Mirko Jerman, Mirko Podbevšek-Lado, Franc Hribar-Lovro, Tone Poljanšek-Branko in drugi. Srečali smo tudi hrabrega partizanskega bolničarja, udeleženca te bitke, Joža Pirša-Luko. V dolgo kolono, ki je šla blizu dvesto udeležencev, so se vključili tudi številni domačini, zlasti mladi. Lep zgled kamniškimi mladincem je dalo šest mladih iz zavoda za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku, še posebno občudovanje je zbujala

čelu je kmalu po deveti uri krenila z Laz preko Zgomjega Tuhinja proti cilju, prizorišču bojev pred 30 leti.

Harmonikar Rado je spet raztegnil svoj meh in iz številnih grl je zadonelo: „Hej, brigade...“ Pri marsikateri hiši so se odprla vrata in s praga stali mati ali oče pozdravljala udele-

toma so obujali spomine. Tudi najmlajši udeleženci so hoteli poskusiti, kako se nosi prava puška. Čeprav mu je kopito segalo do pod kolena, je bil pionirček pred nami ves ponosen, ko mu je eden od pripadnikov partizanske enote za nekaj časa posodil svojo puško.

„Tale tovariš je bil še manjši

750 let mesta Kamnika 19

Prof. IVAN ŽIKA

Arhivna IV. Anuškega so pokopali v Stični zraven ustanoviteljev in zavetnikov samostana grofov Višnjegorskih. Ni dokazov, da bi bratje prišli na pogreb v Stično.

Takoj po Henrikovi smrti, že 28. julija 1228, je meranski vojvoda in palatinski grof burgundski Oton VII. prevzel tudi naslov mejni grof Istrski. To vidimo na listini, ki jo je 28. julija 1228, torej 10 dni po Henrikovi smrti, izdal za samostan v Benediktbeurenu na Bavarskem, južno od Muenchna, kateremu podeljuje polovico kmetije in en mlin namesto tovara vina, ki ga je Henrik v oporoki volil menihom tega samostana. Med pričami so podpisani tudi stalni spremljevalci mejnega grofa Henrika, njegov osebni pisar Henrik iz Velesovega, Eberhard iz Vrat in Konrad Galle. Vendar to najbrž ni edini primer, da si je Oton lastil naslov istrskega mejnega grofa (Oefe, št. 553). Oton je torej že ukrepal kot izvršilec poslednje volje svojega pokojnega brata. Ker so bili podpisniki te listine vedno okrog Henrika, so bili tudi zraven ob njegovi smrti in pogrebu. Poslej so ostali ob novem gospodarju Otonu. Henrik, župnik iz Velesovega, je tudi Otonu pisal listine v latinskem jeziku.

Smrt Henrika IV. je bila huda nesreča za naše kraje, pa tudi velika izguba za andeško družino štirih bratov. Med njimi je zdaj nastala vrzel, ki je pretila razrušiti dosedanje soglasje in koristno sodelovanje. Videli smo, da so se vsi štirje sinovi slavnega Bertolda IV. večkrat sestajali, se podpirali in delali drug za drugega, vsi pa so krojili usodo našim krajem. Najstarejši Oton VII., ki je po očetu podedoval naslov meranskega vojvoda in je po ženitvi z dedinjo Burgundije postal palatinski grof Burgundski, se je sicer spriva oddaljil od slovenskih krajev, po Henrikovi smrti pa se je pojavil kot njegov glavni dedič in novi lastnik Kamnika. S Henrikom smo ga srečali na posvetovanju nemških knezov v Italiji, potem še ponovno kot sopodpisnika pogodb in listin bratu Ekbertu v Beljaku, nazadnje pa je bil stalno v Henrikovi družbi na Bavarskem. To smo lahko videli iz prejšnjih listin. Po Henrikovi smrti, 18. julija 1228, pa se že deset dni kasneje javlja kot izvršitelj njegove oporoče. Ker je Henrik umrl brez otrok, se je Oton takoj postavil kot dedič bogatih andeških posestev na Kranjskem, medtem ko se je patriarh Bertold proglasil za lastnika Slovenjega Gradca, Vipave, Loža in Postojne. Med štirimi brati je samo Oton imel otroke, da bi družinska imetja lahko še naprej ostala v posesti Andeške rodbine. Oton VII. je osebno prevzel vsa rodbinska posestva na Kranjskem in je bil trdno odločen, da si prilasti tudi deželno knežjo oblast na Kranjskem in fevde, ki jih je užival njegov pokojni brat. Prevzel je tudi naslov mejnega grofa Istrskega in kakor bomo videli iz nekaterih listin, je tudi izvrševal deželno knežjo oblast, s tem, da je oproščal davke in podeljeval sodne pravice. V začetku je obzirnó delil oblast z bratom Bertoldom, ko je potrjeval pravice raznih ustanov in podeljeval darila. Kmalu pa se je otrešel teh obzirnosti in se postavil na lastne noge ter sam prevzel oblast. To svedel bratu Bertoldu ni bilo po volji, saj sta končno uradno mejni grofiji Istra in Kranjska sodili k oglejskemu patriarhatu. Patriarh Bertold je zato vložil pritožbo pri cesarju Frideriku II., ki je z odlokom z dne 25. julija 1230 prisilil Otona VII., da se je odrekel vseh pravice do Istre in Kranjske v korist oglejskega patriarha. Grad Ljubek pri Litiji, ki je bil fevd krške škofije na Koroskem, je pograbil koroški vojvoda Bernard Spanheimski, češ da je škofiji izkazal že nešteto dobrot. Bogati freisinski fevdi ob Krki v dolenski Marki, ki so s Henrikovo smrtjo postali prosti, pa so zamikali avstrijsko-štajerskega vojvoda Leopolda VI. Babenberškega, ker so menjali na njegova posestva ob dolnji Savinji. Za te fevde naj bi Babenberžan odštél 1650 mark kolinske

(Koeln) vage, čeprav ne vemo, ali jih je zaradi nasprotovanja vojvode Otona VII. sploh mogel prevzeti.

V zadnjem dejanju tega kratkega, a zanimivega dvoboja med Otonom in Bertoldom za andeško posest pa je Oton leta 1229 poročil svojo hčerko Nežo (Agnes) s Friderikom, sinom in edinim naslednikom Leopolda Babenberškega. Ko je Leopold 28. julija 1230 umrl, je postal Friderik avstrijsko-štajerski vojvoda. Neža mu je kot doto prinesla vsa andeška posestva na Kranjskem s Kamnikom in drugimi gradovi, ki so še ostali po Henrikovi smrti, in jih je podedoval njen oče Oton VII. Henrikova vdova Sofija je namreč odšla v samostan Admont, potem ko je bogato obdarovala razne cerkve in samostane s posestvi, ki jih je prinesla v zakon Henrikovi. Patriarh Bertold je po cesarjevi odločitvi postal mogočen cerkveni in posvetni knez v Istri in na Tabor. Udeleženci križarskega pohoda iz naših krajev so udomačili besedo ukrepov, s katerimi se je trdno zasilal v slovenski zgodovini, Kamnik pa se je po njem še bolj uveljavil.

Poglejmo zdaj najprej kratko vladno Otona VII. na Kranjskem, ko je postal dedič Henrika IV. in se je za nekaj časa nastanil v Kamniku, ki je bil takrat še vedno najiminenitnejše mesto Kranjske. Seveda pa velja še nekaj povedati o tem najstarejšem sinu slavnega Bertolda IV., ki je Otona določil za svojega glavnega dediča z naslovom meranskega vojvoda. Iz našega sestavka že vemo, da se je oženil z Beatrico, dedinjo Burgundije in je z njo dobil naslov palatinskega grofa. Na Otonovi svatbi leta 1208 v Bambergu sta bila kot sokrivca umora nemškega kralja Filipa osumljena brata Henrik in Ekbert, ki sta nato zbežala na dvor k sestri Gertrudi, ogrski kraljici. Vsa Henrikova posestva na Kranjskem s Kamnikom bi morala takrat biti zaplenjena, pa jih je rešil za Andeške najstarejši brat Oton, ko je postal priista novega kralja Otona Welfa in ga spremljal čez Alpe v Rim na kronanje za rimskega cesarja. Ko se je kmalu potem večina bavarskih knezov pridružila mlademu Staufu Frideriku II., je tudi meranski vojvoda Oton stopil na njegovo stran. Nato ga vidimo leta 1214 pri sklenitvi miru z Danci, pri kraljevem kronanju v Aachenu in pogosto v kraljevem spremstvu. Leta 1217 se je z bratom Ekbertom udeležil križarske vojne, ki jo je vodil njun svak madžarski kralj Andrej. V Splitu se je 26. avgusta 1217 vkrcal na ladjo, izkrcal pa oktobra v Akonu v Palestini. Udeležil se je napada na utrjeno saracensko postojanko na gori Tabor. Udeleženci križarskega pohoda iz naših krajev so udomačili besedo tabor tudi v našem jeziku, za isti pomen pa jo uporabljajo tudi Madžari. V začetku leta 1218 se je Oton vrnil domov v Burgundijo.

Burgundija je zgodovinska pokrajina v vzhodni Franciji, znana po vinogradništvu. Glavno mesto je Dijon. V Otonovem času je sodila k Nemčiji, od 1378 je bil nižinski del pripojen k Franciji, od 1678 pa še gorati del ob švicarski meji (Franche-Comte).

Grofija Burgundska Otonu ni prinesla mnogo sreče. Kot tujca ga je domače plemstvo gledalo po strani. Tri vojne je vodil s Stefanom Viennskim. V tretji vojni leta 1227 ga je rešil palatinski grof iz Champagne, s čigar hčerko je Oton zaročil svojega edinega sina. Toda vojne so izčrpane njegove denarne vire, mnogo gradov je moral zastaviti, da se je obdržal. Po smrti brata Henrika je upal, da si bo opomogel z bogatimi družinskimi posestvi na Kranjskem. Toda vojvoda Ludvik Bavarski je z novim vojnim pohodom hotel zavzeti Wolfratshausen, ki ga je malo prej vrnil Henrikovi. Vendar je bil Ludvik prisiljen k umiku. Tudi se mu ni posrečilo, da bi dobil samostan Diessen v svoje roke. Oton je še leta 1230 spremljal cesarja v Italijo, kjer je v San Germanu kot porok podpisal mir med cesarjem in papežem, odrekel pa se je

v korist bratu Bertoldu Istri in Kranjski. Kot stalnega podpisnika listin sarja Friderika ga še naslednja leta srečamo v Italiji, pri bratu Bertoldu Ogleju in Vidmu, pa spet kot pričjo svojemu zetu Przemislju. Otonova hči Margareta se je namreč poročila na Moravsko s Premislom. V nemirnih listinah je Oton zapustil svoje razpršeno in slabo zavarovano imetje mladoletni sinu Otonu VIII., ko je 7. maja 1234 umrl. Kos, Gradivo V, stran XXII, napačno letnico Otonove smrti 1231. Takrat je umrla Otonova žena, najbrž 7. maja 1231.

Kakor smo rekli, sta po smrti Henrika takoj prihitala na Kranjsko Oton in Bertold, da si razdelita posestva. V začetku sta skupaj izdali listine. Oktobra 1228 je patriarh Bertold napravil svoj pohod v Belo kranjsko, kateremu bomo govorili kasneje, konec oktobra pa sta brata izdala njegovo listino: Oglejski patriarh naznanja skupno in vsakovrstnih nadlego vojvodom Meranskim, da je gornjegrajski opat Albert kupil v njegovo Otonovi navzočnosti in z njunim dovoljenjem iz rok diessenskega patriarha Henrika za 85 mark dvanajst kmetij na Stefanji gori (pri Kranju), ki se samostana v Diessenu na Bavarskem, dve kmetiji pri Cerkljah v Olševu, dve v Ihanu z vsemi pritlikinami ter vsemi praviciami in svoboščinami, ki je že od nekdanj imela Diessenske cerkev. Da ne bo kdo podvomil o pravicah, naznanjajo patriarh in njegova brata Oton in po pooblastilu Ekbert, naj bodo ta posestva oproščena od davčin, lovskega prava, ter sodnih slug, nastanitev katerihkoli uradnikov in vsakovrstnih nadlego Deželni gospod, ki ima sodstvo, naj pri teh posestvih ne gleda na svoj ček, temveč le na njih ohranitev. Listino so napisali 29. oktobra 1228 n. v Slovenjem Gradcu, od koder je večina podpisanih prič. (Kos, Gradivo št. 488).

Nekaj časa sta spet brata Oton in Bertold urejala družinske premožnosti v Kamniku, kjer je Henrik stalno prebival in kjer so imeli Andrej grofje že od Bertolda II. naprej svoje upravne urade. V Kamniku je Oton januarja 1229 izdal listino za samostan Diessen na Bavarskem, ki se je Oton VII., vojvoda Meranski in palatinski grof Burgundski, ponovi v bližini svoje duše in duš svojih prednikov ter duše svojega ranjkega brata Henrika mejnega grofa Istrskega, vsled prošnje njegove soproge Sofije, mejne grofje Istrske, ter navzočega svojega brata, oglejskega patriarha Bertolda priazno Diessenskega samostana, ki so mu jih podelili od leta 1132 grofje iz Wolfratshausna in grofje iz Andechs. Vendar pa Oton k potrditvi pristavlja tri pogoje: Če pride sam s spremstvom v samostan in tam prenoči, mu predstavljajo samostana vse enako postreči in ne smejo nobenega izvetca odpraviti, če bodo njegove uradnike in spremstvo, če bodo prenočili v samostanu, mu veljati njih pod nobeno pretvezo ne sme pridržati v samostanu nje košnjo niti za gradnjo ali utrjevanje zidovja. Kot pričje so podpisani patriarh Bertold, Wergant in Oton iz Kamnika, patriarhova kaplana, Henrik Salomon Konrad Strabo, ki sta bila do takrat kaplana istrskega mejnega grofa, Heinrich hard de Porta, Konrad Galle, Henrik Piberkar, Gerloh in Walter iz Kamnika, Geberhard in Henrik Limberški, Gotfridus Prešeški in njegov brat Ulrich, še nekateri iz Otonovega spremstva, skupaj 27 imenovanih prič. (Kos, Gradivo V, št. 497 in Oefe, št. 555). Toliko vitezov se je torej gnetlo v Kamniku okrog vojvoda Otona in patriarha Bertolda.

PRVIČ KAMNIŠKI MEŠČANI

V naslednji listini, ki jo je Oton napisal sam, najbrž v Kamniku ali v hospitalu na Kozjem hrbtu v Tuhinjski dolini, so prvič omenjeni kamniški meščani. Ta listina se glasi:

Novoletni koncert simfoničnega orkestra Domžale-Kamnik

Kamniško-domžalski simfonični orkester je pred novim letom pripravil Kamničanom prijetno presenečenje. Čeprav je že večkrat nastopil v raznih kulturnih programih ob praznikih, samostojnega koncerta doslej še ni pripravil. Zato je za prvi koncert vladalo toliko večje zanimanje.

Orkester, okrepljen z ritmično sekcijo, je pod dirigentsko palico prof. Tomaža Habeta pripravil program znanih melodij: J. Strauss: Kraljevi valček, H. Mancini: Moon river, F. Lai: Love story, Marchetti: Fascination (violina Branka Roglič) in Straussove Rože z juga. Te skladbe je orkester izvedel v prvem delu koncerta.

V drugem delu je treba omeniti krstno izvedbo Tomaža Habeta Poema in Varšavski koncert R. Addinsella, pri katerih je kot solist nastopil znani pianist Aci Bertonec. Mandolinski solo pri Tossellijevi serenadi je igral Stane Modec. Za konec je orkester predstavil še E. Waldteufela.

Občinstvo, ki je to pot skoraj napolnilo dvorano, je bilo zelo zadovoljno z izbranim koncertnim programom in z njegovo res kvaliteto izvedbo. Program je domiselno povezovala znana televizijska napovedovalka, Kamničanka Nataša Dolenc.

SREČNO 1973! SO NAM ZAŽELELI GLASBENIKI KAMNIŠKO-DOMŽALSKEGA SIMFONIČNEGA ORKESTRA NA USPELEM NOVOLETNEM KONCERTU.

Zborovodja in skladatelj: Viktor Mihelčič

Z Viktorjem Mihelčičem je prijetno kramljati, še posebno, ko steče beseda o njegovih dosedanjih uspehih, ko se njegov spomin vrne nazaj v tista leta, ko je v partizanih začel tudi kot skladatelj, vodja in sodelavec glasbenih skupin. Z veseljem namreč obuja spomine na leta,

ko je v XV. brigadi zbral pevce in vodil pevski zbor, znanim borbenim pesmim je dodal še svoje in prav prva njegova pesem je bila posvečena tretjemu bataljonu, kamor je bil sam vključen. Aktivnosti na glasbenem področju, ki jo je začel v partizanih, pa je dodal uspešno glasbeno pot tudi po osvoboditvi. Ni se odrekal veselju do glasbe, svoje delo je nadaljeval v Kamniku, kjer še danes poučuje petje na osnovni šoli Toma Brejca. Na novo ustanovljeni gimnaziji je pred dobrimi 25 leti postal vodja pevskega zbora, ki je prav konec minulega leta slavil srebrni jubilej. In ta zbor je prav pod njegovim vodstvom vseh 25 let dosegal pomembne uspehe v občinskih in republiških okvirih. Ob visokem jubileju so se pevci s svojim zborovodjem Viktorjem Mihelčičem, ki mu grede vse zasluge za neprekinjeno uspešno delo, predstavili na slavnostnem koncertu. Zato smo se odločili postaviti Viktorju Mihelčiču nekaj vprašanj:

— Na slavnostnem koncertu ob 25-letnici dela mladinskega pevskega zbora ste dokazali kvaliteto našega mladinskega zborovskega petja. Kako usklajujete svoje skladateljsko delo in delo pri zboru?

— Skozi moje roke je šlo že okoli 3000 pevcev, saj se zbor na novo oblikuje vsako leto, ko ga zapustijo osmošolci in na njihova mesta pri-

dejo mlajši. Prav zato moram imeti vedno dva zbora: mladinskega in pionirskega, od koder prihajajo novi pevci. Trinajst let sem vodil gimnazijski zbor, nato pa se je po reorganizaciji šolstva preoblikoval v osnovnošolski mladinski zbor.

Iz leta v leto je za zbor več zanimanja, le po preoblikovanju je kvaliteta pevcev oziroma zbora nekoliko padla. Pa vendar smo se ponovno postavili na noge, uspehi ne izostajajo in tudi takrat niso. Vsako leto sodelujemo na vseh šolskih in izvenšolskih proslavah in prireditvah; letno imamo okoli 12 koncertov. Ne, vsega skupaj pa jih je bilo po mojih izračunih kar nekaj nad 500.

— Omenili ste že, da vodite več zborov hkrati.

— Res je, vedno moram skrbeti za naraščaj, tako imam v manjšem zboru okoli 45 učencev, v mladinskem pa 65 mladincev. Lani pa so se tudi na gimnaziji odločili, da bodo oživilo to dejavnost in tako sem tudi tam prevzel vodstvo mladinskega zbora. V zboru je okoli 30 gimnazijcev. Vendar primanjkuje moških glasov. Ob tem pa moram najti tudi čas za skladateljsko delo, saj se, razumljivo, vse to dopolnjuje. Delo z mladimi mi daje novih pobud za glasbeno ustvarjanje. Največ pesmi sem namenil mladim. Pesmi, ki jih napišem, lahko najprej preizkusim v svojem zboru: je pa tudi res, da npr. na radiu veliko laže „prodremo“ s svojimi pesmimi — razumljivo, saj pesmi, ki jih naš zbor prvi poje, ni predstavljal še nihče. Povedati moramo, da na ljubljanskem Radiu sodelujemo že vrsto let, in koncerti le niso edina možnost, da bi naše

industrija
pohištva
L
STOL
kamnik

Sodeloval sem pri filmu

Nekega zimskega dne lanskega leta smo bili ravno pri uri zemljepisa, ko je vstopil tovariš ravnatelj. Vprašal je, kdo je doma v Kamniški Bistrici ali Stahovici. Z Emo Leban sva dvignila roki. Tovariš naju je odpeljal v neko drugo učilnico. Tam so bili že zbrani Marinka Uršič, Darinka Potočnik in Marko Štrifot ter njegov brat Toni. V razredu sta bila tudi dva tovariša. Pojasnila sta nam, da sta od Jadran filma iz Zagreba in iščeta nekaj otrok za statiste v filmu Volk samotar. Izbrala sta nas pet, Toni pa je bil preveč podoben glavnemu igralcu Ranku. Potem sta nas odpeljala na domove, da smo povedali staršem.

Snemali smo največ na Veliki planini. Ema in Darinka sta snemali samo en dan, Marko tri dni, midva z Marinko pa teden dni.

Snemanje je potekalo od osmih zjutraj do petih popoldne. Preoblekli so nas v revne liške otroke. Dobili smo vsak svoje sanke ali leseno korito. Veselo smo se podili po snegu in kričali. Za nas je bila to igra, sprva prijetna, če pa so se prizori le kar naprej ponavljali, tudi enolična in naporna. Toliko ur na snegu ni vedno prijetno!

V filmu nastopajo tudi nekateri znani igralci, kot sta Dragomir Felba in Tinka Pavečič, ki je igrala Rankovo staro mater. Ranko je bil glavni igralec, z njim pa so bili še štirje dečki iz Like. V filmu so igrali tudi lovci iz Stahovice. Na Veliki planini smo bili šest dni, potem pa smo šli za en dan na Pokljuko.

Film so poslali na puljski festival, kjer je dobil srebrno areno. Pred kratkim so film predvajali v Ljubljani. Šel sem ga gledat in bil mi je všeč. Toda pričakoval sem, da bo poleg imen glavnih igralcev pisalo, da so v filmu nastopili tudi učenci osnovne šole Stranje. Bil sem razočaran. Pisalo je, da so sodelovali le Ličani.

Zelo rad bi igral še v kakšnem filmu, kajti to je zame povsem novo doživetje.

BOJAN ŠVIGELJ
6. a razred
Osnovna šola Stranje

ustvarjanje in petje predstavili kar najširšemu krogu poslušalcev. Res pa je, da mi je prav delo z mladino vodilo in navdih pri ustvarjanju pesmi zanje. Zelo blizu mi je doživljajski svet mladih. Prav sedaj pripravljam šest pesmi za mladinske zборе s klavirsko spremljavo. Lani pa sem se udeležil tudi natečaja, kjer sem sodeloval z dvema skladbama s partizansko tematiko, ki ju je na slavnostnem koncertu predstavil partizanski invalidski pevski zbor.

Spregovorila sva tudi o njegovih načrtih. Pravi, da bo med mladimi še ostal, saj je prav njim, lahko rečemo, posvetil vse življenje in delo, svoje pesmi in dirigentsko palico. „Cutim in vem, da med mladimi

moram biti in živeti,“ je dejal Viktor Mihelčič.

Naj povzam še to, da je poleg številnih nagrad, ki so mu jih v zahvalo dali ob raznih priložnostih, pred leti prejel tudi nagrado sklada Toma Brejca; pomembno pa je tudi priznanje da so ob izbiri slovenske himne njegovo pesem Domovina naša je svobodna uvrstili med prvih pet skladb v ožjem izboru.

Beseda je tekla tudi o tem, kje in kako je ta pesem nastala, ob kakšni priložnosti, toda o tem morda kdaj drugič. Z Viktorjem Mihelčičem je tudi zato prijetno kramljati, ker so njegove besede polne načrtov, kaj mora še storiti za mlade, za svoje pevce, ki so mu tako prirasli k srcu ...

ISKRENE ČESTITKE NAJMLAJŠIH SVOJEMU ZBOROVODJI.

750 let mesta Kamnika

Prof. IVAN ŽIKA

Oton (VII.), vojvoda Meranski in palatinski grof Burgundski, potrdi meje in imetje hospitala Sv. Antona na Kozjem hrbtu (hospitali sanceti Antoni in Pokkesruke) ter dar, ki ga je dobil hospital od njegovega brata, ranjkega istrskega mejnega grofa Henrika. Meje daru so naslednje: prva meja se vleče mimo Češnjic do vrha gore, katera se razprostira do brega potoka Bele, na drugi strani pa se razprostira meja proti bregu, ki gre ob vasi Trojane, od tod sega meja do planin proti gornjegrajskemu samostanu. Hospital naj ima tudi desetine na tem imetju. štiri desetinske kmetije v Češnjicah ter dva dela desetin od vinogradov, bodisi da so ti njegovi (vojvodovi) ali pa kamniških meščanov (civium Steynensium). Vse to naj ima hospital v svoji mirni posesti. Dalje osvobojuje vojvoda hospital pred vsakim nadlegovanjem od strani baričev, nastavitvijo uradnikov in pravom lovcev. — Listino pečati izdajatelj. To je bilo izdano leta 1229, priče tega pa so Konrad Galle, Eberhard iz Vrat (de Porta) in Henrik, župnik pri Sv. Mariji iz Velesovega. Pečat, ki je visel na svilenih nitih, je izgubljen. Original tega za mesto Kamnik zelo važnega dokumenta hranijo v arhivu Zgodovinskega društva v Celovcu. (Kos, Gradivo V, št. 507).

To je torej prva listina, ki omenja kamniške meščane. Ker je vojvoda napisal listino za hospital v Tuhinjski dolini kmalu po smrti mejnega grofa Henrika, je skoraj povsem zanesljivo, da je Kamniku podelil mestne pravice Henrik. Kdaj naj bi to bilo, smo že ponovno skušali ugotoviti. Prva možnost je okrog leta 1207, ko se je oženil s Sofijo Višnjegorsko in jo pripeljal na svoj grad v Kamnik. Takrat ni bil samo največji zemljiški gospod na Kranjskem, pač pa je izvrševal tudi deželno knežjo oblast, ki jo je prevzel po svojem očetu Bertoldu IV. Drugič je lahko povzdignil trg Kamnik v mesto, ko je med leti 1211 in 1218 odmaknjen živel v Kamniku in je imel največ priložnosti, da prisluhne željam prebivalcev pod Malim gradom. Potem pa ostane še doba med 1218 in 1228, ko sta z bratom Bertoldom, oglejskim patriarhom, vzpostavila živahno povezavo štajerskega Slovenjegra Gradca z Oglejem in Tuhinjsko dolino in Kamnik, ki je bil sedež Henrikove oblasti na Kranjskem ali nekako glavno mesto dežele.

Dejstvo, da je listino za samostan Diessen v Kamniku podpisalo več kot 27 priče, listino za hospital na Kozjem hrbtu pa samo 3 priče, nas sili k razmišljanju. V Kamniku je obkrožalo vojvodo Otona in patriarha Bertolda mnogo ljudi, ki so bili lahko podpisniki darilne listine. Listino za hospital v Tuhinjski dolini pa je vojvoda dal napisati verjetno na prošnjo tistega, ki je upravljal ustanovo. Henrik je ob ustanovitvi določil meje hospitalovega ozemlja ustno ali pismeno. Meje je moral vojvodu nekdo opisati ali pa je imel na pred seboj listino ustanovitelja hospitala mejnega grofa Henrika. Recimo, da je vojvoda Oton bil na poti iz Štajerske v Kamnik ali pa obratno in se je ustavil v hospitalu. Potoval je s telesno stražo in tremi stalnimi spremljevalci mejnega grofa Henrika, ki so zdaj prešli v njegovo službo. To so bili Eberhard de Porta, Konrad Gale in pisar Henrik. Pisar je imel vedno pri sebi svoje pisarniške potrebščine in je mogel listino napisati tudi v hospitalu, ali pa si vsaj zabeležiti podatke. Zanimiva je pri tem tudi ugotovitev o vinogradih, ki da „so last vojvodova ali pa kamniških meščanov“. Tu so gotovo mišljeni vinogradi okrog Kamnika, to je na Zalah pa tja do Vinjega vrha ob robu Tuhinjske kotline. O teh vinogradih imamo še podatke iz 16. stoletja. Iz leta 1509 je namreč v farnem arhivu zapis, da je Matija Molek prodal zemljišče „pri vinogradu nad kamniškim mestom“. Se v preteklem stoletju je bil vinograd na Zalah blizu hiše, ki ima domače ime „pri Nograšku“, sedaj Žale št. 16. (Stiasny, Kamnik, str. 37).

Povejmo še nekaj podatkov o hospitalu v Tuhinjski dolini, da jih ne bomo drobili po letnicah. Strnjeni na enem mestu bodo nudili zaokroženo sliko zgodovinarju. Imamo na voljo več dokumentov, ki zagotavljajo hospitalu strnjeno posest na eni strani do vrha Šipka na drugi strani pa do štajersko-kranjske meje po vrhu Menine. Najvažnejši sta listini vojvode Friderika in patriarha Bertolda.

V kraju Tobel jugozahodno od Gradca, je 14. julija 1942 vojvoda Friderik Bojeviti (kos, Gradivo V, št. 798) potrdil pravice hospitala v Tuhinjski dolini s posebno pisano listino, ki se glasi: Friderik, vojvoda avstrijski in štajerski ter gospod Kranjske, podeli hospitalu Sv. Antona na Kozjem hrbtu posebno milost, da ne sme nobeden posejstven sodnikov in uradnikov nadlegovati tamšnje ustanove na njenih vojvodovih in pri podložnikih, ne terjati od njih kake davščine niti vršiti tam sodstva razen pri tatvinih in ubojih. — Naslednje leto je tudi patriarh Bertold v listini, datirani 26. januarja 1243 v Vidmu (Udine), potrdil hospitalu Sv. Antona na Kozjem hrbtu, „ki sta ga ustanovile njegova brata Henrik, mejni grof Istrski, in Oton, vojvoda Meranski,“ vse njegove meje in daritve. (Kos, Gradivo V, št. 8067). Med pričami sta tudi goriški grof Majnhard in menški župnik Veriand. Patriarh je v tej listini utrdil meje hospitalove posesti, kakor jo je bil označil Oton VII. v svoji listini iz leta 1229. Kdo je oskrboval hospital? Brez dvoma duhovnik pri cerkvi Sv. Antona Puščavnika s svojimi ljudmi, ki so potrebe hospitala krili z dohodki iz posestva. Patriarh je pogosto potoval čez Tuhinjsko dolino na Štajersko v Slovenj Gradec, ki mu ga je Henrik prepustil verjetno kmalu potem, ko je Bertold zasedel patriarhov prestol v Ogleju. Po henrikovi smrti je patriarhova skrb še posebej veljala hospitalu pod Kozjim hrbtom, saj je večkrat užival ugodnosti njegove strehe. V želji, da bi hospital bil v dobrih rokah in stalno oskrbovan, ga je leta 1251, malo pred svojo smrtjo, izročil Vetrinjskemu samostanu v last. Očividno ga je pri tej odločitvi vodila izkušnja pri hospitalu sv. Lenarta na Ljubelju, ki so ga upravljali menihi iz Vetrinja na Koroškem. Patriarh je namreč 2. novembra 1239 v Stični napisal listino, s katero izroča samostanu v Vetrinju cerkev sv. Lenarta z vsemi zgradbami, pa tudi patronsko pravico čez cerkev, ki mu jo je nekdanji gospodaril njegov ranjki brat Henrik, mejni grof Istrski, z vsemi pravicami in dohodki. Samostan naj tu skrbi za ogenj, slamo in gorko sobo potujočim revežem in tujcem ter jim vsak čas nudi dobroto ustanove. Tudi naj skrbi, da se pota in mostovi na gori Ljubelju popravljajo iz samostanskih dohodkov. Da bodo menihi mogli imeti in krmiti živino, smejo napraviti na gori novine. Ako bi opat ali pa menihi kdaj tega ne vršili, bi on ali pa njegovi nasledniki podelili patronsko pravico čez cerkev sv. Lenarta komu drugemu. (Kos, Gradivo V, št. 719). Od cerkve sv. Lenarta so zdaj blizu Ljubeljskega prelaza nad sedanjim predorom na koroški strani skromne razvaline. Nova cerkev sv. Lenarta je veliko nižje ob asfaltni cesti. Iz določil o namenu hospitala na Ljubelju razberemo tudi lahko, kakšno nalogo je imel hospital v Tuhinjski dolini. V njegovo dolžnost je sodilo vzdrževanje pota od Motnika pa tja čez Kozji hrbet in Češnjice do Cirkuš in naprej proti Kamniku. Od varne zveze med Kamnikom in Ločico je bil odvisen promet med Kranjsko in Štajersko, s tem pa tudi obisk hospitalov v Kamniku in pod Kozjim hrbtom. Da je hospital dobil zemljepisno ime Kozji hrbet (nemško Bokes rucke) govori za to, da je takratna prometna pot vodila čez Kozji hrbet ali današnji Spodnji Okrog na Češnjice. Zgodovinar Šumi meni, da je iz Špitaliča vodila tovarna pot tudi „čez hrib“ v Savinjsko dolino. Ta bi šla lahko čez zgornji Okrog in mimo Bibe na Menini v Gornji grad. Motničan A. Piskar temu ugovarja

(Novice 188) in meni, da je „čez hrib“ — čez Kozjak. Toda o tem kdaj drugič. Pripominjamo le, da je mnogo gradiva o tem zbral prof. Pavle Uranar v svoji „Zgodovini in trga Motnika“, ki jo je leta 1940 natisnila Slatnarjeva tiskarna v Kamniku in obsega 140 strani.

Menihi Vetrinjskega samostana so bili po smrti patriarha Bertolda v skrbeh, da jim ne bi kdo kratil pravic do hospitala v Tuhinjski dolini in na Ljubelju. O tem sta ohranjeni dve listini (Sumi, UB I, št. 24 in 28). V prvi listini pričajo prošt Berengar in kanoniki iz Ogleja, da so iz ust patriarha Bertolda slišali, da je Hospital sv. Antona na Kozjem hrbtu in desetine novih posestev na Ljubelju poklonil Vetrinjskemu samostanu, ki naj vzdržuje pota in nudi oskrbo revnim popotnikom čez Ljubelj. V drugi listini iz leta 1270 pa opata samostanov Toplica in Kostanjevica izjavljata, da je po potrdilu patriarha Gregorija, naslednika Bertolda in Ulrika, vojvoda Koroške in gospodarja Kranjske, hospital sv. Antona na Kozjem hrbtu res posest Vetrinjskega samostana. Tako so menihi gornjegrajskega in vetrinjskega samostana gospodovali nad planino, ki je delila Štajersko in Kranjsko od Vranskega do Črničva. Prebivalstvo z obeh strani planine je reklo, da je to planina menihov ali menihna planina, od česar je nastalo sedanje ime — Menina planina.

Zgodovinar Sumi (UB I., št. 80) ima iz vetrinjskega vira (Copialbuch) podatke, da se je 22. decembra 1307 Henrik Galant, vicedom kranjski odredel svojih pravic do kmetij na Kozjem hrbtu (in Poxrugkg).

V 16. stoletju je promet po Tuhinjski dolini začel upadati. Protestantstvo gibanje je zadržalo menihe v Vetrinju in niso radi ostali v tuhinjskem hospitalu. Leta 1608 je od Vetrinjskega samostana kupil zemljišče s hospitalom Franz Thaller in nazval svojo posest Neuthal. To ime je v nemškem jeziku ostalo do leta 1918. Zadnji lastniki Špitaliča so bili baroni Apfalterjerji s Križa pri Kamniku. Partizani so v juniju 1944 požgali župnišče in graščino v Špitaliču, da bi okupatorju onemogočili utrditev postojanke.

O graščini v Špitaliču velja še omeniti, da je novi lastnik Franc Thaller posloplje prezdal za svoje potrebe. Leta 1635 so se uprli špitalski podložniki, napadli grad in ga oropali. Po požaru leta 1755 so lastniki sezidali novo grajsko posloplje, ki se je v glavnem ohranilo do leta 1944.

(Nadaljevanje sledi)

vaš dom je prazen brez knjig

PREŠERNOVE DRUŽBE

Četrto stoletje zavoda za usposabljanje invalidne mladine

V zadnji številki smo objavili, da bomo še obširneje spregovorili o 25-letnici dela in življenja zavoda za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku. Zato danes to obljubo izpolnjujemo. Iz izčrpnega poročila Srečka Rota, ravnatelja zavoda, na slavnosti v počastitev 25-letnice te ustanovitve, povzemamo naslednje misli o njenem razvoju.

Leta 1947, neposredno po osvoboditvi, v času velikih naporov naših delovnih ljudi za obnovo do tal porušene domovine, velikega pomanjkanja in premagovanja, je takratno Ministrstvo za socialno skrbstvo LRS ustanovilo Dom invalidne mladine in mu namenilo humano nalogo usposabljanja telesno prizadete mladino iz naše republike.

Ustanovitev takega zavoda je bila potrebna zaradi velikega števila otrok, ki so postali invalidni v nesrečah z eksplozivni med NOB in prva leta po osvoboditvi, in otrok, ki so postali telesno prizadeti zaradi različnih bolezni, predvsem zaradi otroške paralize, možganskih okvar itd. Na novo ustanovljeni zavod je sprejemal na usposab-

imel zavod že sistematično fizioterapijo pod vodstvom prvega fizioterapevta. Nadaljnje uvažanje sodobnejših oblik rehabilitacije ob materialnih in kadrovskih pogojih ni bilo možno. Poleg tega so z lokalnimi dejavniki pritiskali na zavod, saj se preseli v Gorici, kasneje pa v Šmarje pri Jelšah.

Leta 1953 je takratni kolektiv delavcev pripravil razvojni načrt zavoda in si postavil kot glavno nalogo: razvoj kompleksne rehabilitacije telesno prizadetih otrok, ki naj obsega: oskrbo, nego, zdravstveno nego, zdravljenje, medicinsko rehabilitacijo, popolno osnovno šolanje, poklicno usmerjanje, poklicno usposabljanje, vzgojo in pomoč pri zaposlovanju. Za izvedbo takega programa je bilo potrebno predvsem okreniti materialno osnovo (novi delovni prostori in naprave) in pridobiti za delo v zavodu nove strokovne kadre. Že leta 1955 je bil ob starem zavodu dograjen nov trakt s sodobno urejenimi in opremljenimi prostori za osnovno in poklicno šolo ter fizioterapijo. Zavod se je preimenoval v Zavod za uspo-

stavbo. Ze v letu 1961 je bil sprejet idejni osnutek in še istega leta izdelan tudi gradbeni načrt za nov zavod. Sedem so-investitorjev se je obvezalo financirati gradnjo in v začetku leta 1962 je bil položen temeljni kamen za nov sedanji zavod. Ob gradnji novega zavoda se je organizacijsko, vsebinsko in oblikovno dopolnjevalo delo zavoda. Takratni delovni kolektiv se je odrekel zvišanju osebnega dohodka na račun gradnje in še nadalje s požrtvovalnim delom dopolnjeval strokovno delo ter pripravljaval vse pogoje za preselitev zavoda. Z velikimi finančnimi težavami, kadrovskimi problemi in večnim bojem s časom smo pričeli z delom v novem zavodu v jeseni 1964. leta. Z neizmernim veseljem, trdnjo voljo in z novimi načrti za bodoče delo smo pred osmimi leti odprli novi zavod.

Delo pod novimi pogoji je steklo, pojavila pa se je kopica problemov, ki jih je bilo treba hitro urejevati. Postavili in dopolnjevali smo novo organizacijo dela, vključili v delo nove

Za opravljanje določenega dela smo usposobili 65 oskrbovancev, štiriletno srednjo šolo (gimnazija, ekonomska srednja šola), je uspešno končalo 13 oskrbovancev. Večina v celoti usposobljenih mladih invalidov se je uspešno zaposlila.

Naglo rast zavoda kažejo tudi podatki o številu gojencev in številu zaposlenih. Medtem ko je bilo leta 1953 v zavodu 60 gojencev in 24 delavcev, se je to število leta 1972 dvignilo na 185 gojencev in 116 zaposlenih.

Danes znaša vrednost delovnih sredstev zavoda 915 milijonov S-dinarjev, skupni dohodki zavoda pa bodo za leto 1972 predvidoma znašali 680 milijonov starih dinarjev.

Cena usposabljanja za enega obiskovalca je lani (1972) znašala 28.500 novih dinarjev za leto.

Ti podatki pa nam seveda dajejo le približno sliko materialne rasti zavoda zaradi inflacijskih gibanj, uvajanja novih

dejavnosti in nenehne rasti kvalitete strokovnega dela zavoda, ki se je razvijala hitreje kot materialna osnova.

Ob našem delu se srečujemo še s problemi neurejene zakonodaje s področja rehabilitacije. Kljub našemu prizadevanju ob konkretnih predlogih, da bi uzakonili pravico do usposabljanja za vse prizadete otroke, ukinili prispevek staršev, omilili oziroma razširili merilo za pridobitev pravice do usposabljanja, nismo do danes uspeli več kot to, da je skupščina sprejela predlog, naj bi ta vprašanja sistemsko uredila v letu 1973.

Zavod si je vedno prizadeval, da bi se v naši republici vsi zavodi za usposabljanje telesno prizadetih otrok povežali v enotni sistem s podelitvijo nalog na posamezne institucije. To nam je v veliki meri tudi uspelo, kar je razvidno pri urejanju nekaterih skupnih problemov, kot sodelovanje pri premeščanju otrok, usklajevanje razvojnih programov, formiranje kadrov, strokovno iz-

popolnjevanje kadrov, enotna izhodišča za financiranje, razvijanje strokovnih služb itd. Tudi sodelovanje zavoda z nekaterimi medicinskimi institucijami, strokovnimi združenji itd. se je v zadnjem času poglobilo in že daje konkretne rezultate.

Delo zavoda na vseh področjih so usmerjali samoupravni organi in družbenopolitične organizacije delavcev in oskrbovancev. Delovna skupnost, svet in urpavni odbor zavoda ter komisije so s stalnim sodelovanjem z OO ZK in sindikalno organizacijo z veliko odgovornostjo uresničevali naloge, ki so jim bile poverjene s samoupravnimi akti, delovnimi programi, akcijskimi programi in nalogami, ki jih je narekovala družbenopolitična in ekonomska situacija. Dosedanji uspehi zavoda so uspehi delovne skupnosti, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij zavoda in končno so to uspehi velike večine članov delovne skupnosti, ki so v samoupravi in organizacijah vedno aktivno delovali.

JOVANKA BROZ, SOPROGA PREDSEDNIKA TITA, SI JE MED NEDAVNIM OBISKOM ZAVODA OGLEDALA TUDI DELO NAJMLAJŠIH PRI ŠOLSLEM POUKU.

ljanje telesno prizadete otroke od 3. do 20. leta starosti. Invalidni otroci in mladostniki so imeli v zavodu popolno oskrbo, nego, možnost osnovnega šolanja v štirirazredni osnovni šoli, vzgojo in začetne oblike medicinske rehabilitacije.

Že v prvem letu se je usposabljalo v zavodu 46 otrok in mladostnikov. To število pa se je že v letu 1950 povzpelo na 97. Ker je bila zmogljivost zavoda le za 70 otrok, je bil leta 1950 ustanovljen poseben zavod za usposabljanje predšolske invalidne mladine na Vranskem, v katerega so bili premeščeni tudi vsi predšolski telesno prizadeti otroci iz Kamnika. Predšolski otroci iz Zavoda na Vranskem so bili kasneje premeščeni v bolnico za predšolsko invalidno mladino Stara gora pri Novi Gorici. Dom invalidne mladine v Kamniku pa je sprejemal invalidne otroke od 7. leta dalje.

Po letu 1950 je zavod sprejemal na usposabljanje vedno več otrok, ki so postali invalidi zaradi bolezni (otroška paraliza, cerebralna paraliza, obolenje kolkov in hrbtenice, revmatična obolenja, prirojena deformacija itd.). Zato je bilo nujno poglobiti in razširiti dotedanje oblike usposabljanja. V letu 1951 je bila urejena v zavodu zasilna telovadnica, istega leta se pojavilo že prvi poskusi poklicnega usposabljanja. Dom pa za razvoj novih dejavnosti, za fizioterapijo in poklicno usposabljanje ni imel dovolj prostorov niti kadrov. Kljub velikim težavam je zavod uspel v letu 1951 organizirati prvo krojaško delavnico, ki je bila zametek kasnejšega poklicnega usposabljanja, leta 1952 pa je

sabljanje invalidne mladine Kamnik. Istega leta je bila pri zavodu ustanovljena osemrazredna osnovna šola in vaješka šola raznih strok. Ob zaključku šolskega leta 1955/56 je na naši vaješki šoli zaključilo šolanje že 6 učencev.

S stvarnim in temeljitim programom, z boljšimi materialnimi pogoji in novimi kadri, predvsem pedagoškimi in zdravstvenimi delavci, je zavod doživel v letih 1955 do 1960 nezadržan vzpon. Večina strokovnih in upravnih delavcev je s prekomernim, nesebičnim, največkrat celodnevnim delom, tudi ob praznikih in nedeljah ter počitnicah, brez dopolnilnega plačila, gradila nov sistem kompleksnega usposabljanja za telesno prizadeto mladino. To obdobje naj bo svetel

strokovne kadre, razširili vzgojno delo, izpopolnili zdravstveno službo, pričeli s programiranjem in usklajevanjem vsega dela zavoda, s tem da smo uvedli letne načrte dela delovnih enot in strokovnih služb, izboljšali smo skupinsko delo in uvedli individualno programiranje usposabljanja, izpopolnjevali finančno in materialno poslovanje, dopolnjevali samoupravljanje in samoupravne akte zavoda, utrjevali in izboljševali delo družbenopolitičnih in strokovnih organizacij delavcev in oskrbovancev ter se vseskozi borili za enotnost delovne skupnosti itd. Pri izpolnjevanju nešteti in mnogih drugih nalog smo doživljali uspehe, naleteli pa smo pri tem na mnoge težave in mnogokrat na nerazumevanje. Vsekakor pa lahko danes ugotovimo, da je bila prehojena pot uspešna, da smo vedno znali najti rešitve, da se je zavod razvil v sodobno rehabilitacijsko institucijo, ki smo nanjo in na delo nas vseh lahko ponosni.

Od ustanovitve do danes je bilo na usposabljanju v našem zavodu 1080 telesno prizadetih otrok, ki so se delno ali v celoti usposobili za življenje. V zavodu je zaključilo popolno osnovno šolo od leta 1962 dalje, ko je bila ustanovljena osemrazredna osnovna šola, 115 učencev.

Poklicno se je usposobilo 306 oskrbovancev. Poklicno šolo je uspešno končalo 228 oskrbovancev za poklice: 2 mi-zarja, 40 krojačev, 40 urarjev, 17 vrtnarjev, 45 RTV mehanikov, 29 elektromehanicov, 8 pletilcev in 38 šivilj.

Novi prostori v kamniški knjižnici

Največji uspeh kamniške knjižnice v preteklem letu so brez dvoma končana ponovitevna dela v pritličju matične zgradbe. Tako je zdaj knjižnica dobila z urejenimi tremi prostori novih 60 kv. m uporabne površine.

V manjšo dvoranico, ki je nastala iz dveh sob, se bo vselil pionirski oddelek; v sobo, ki je ob

klancu" urejena in v celoti služila svojemu namenu.

Vsi prostori so že opremljeni s sodobnim knjižničarskim pohištvo. Police sta izdelala Stol in Alprem po zelo ugodnih cenah. Dolžina vseh polic je 140 metrov in bo na njih prostora za osem tisoč knjig. Pionirska soba je zelo okusno opremljena. Starinski

knjig in revij za okoli 8 milijonov starih dinarjev. Vsako leposlovno delo, ki ga knjižnica nabavi, kupi v 6 izvodih, od strokovnih knjig pa po 2 izvoda. Celotni sklad šteje zdaj okoli 19.000 knjig.

Pomanjkanje knjig ob izposoji je posledica skromnega nakupa v preteklih letih in tudi nerednega vračanja knjig nekaterih obiskovalcev. Mnogih knjig pa danes ni več moč kupiti, ker so razprodane.

Obisk je dober; pogosti obiskovalci so zlasti mladi. Zdaj, v zimskem času, pride v knjižnico tudi po 100 ljudi dnevno. To pa je že na meji zmogljivosti dveh zaposlenih.

Lani sta začeli z izposajo tudi dve podružnici, v Komendi in Stranjah. Iz matičnega sklada premajata novitete; premalo pa je branja za potrebe šolarjev.

V načrtu je, da bi oskrbeli v zadostni meri tudi takšno literaturo, vendar bodo glavno skrb le morale nositi šole. Pripravljamo tudi podružnično knjižnico v Srednji vasi v Tuhijski dolini. Svoje prostore bo imela v zadržnem domu; pohištvo in knjige so pripravljene - ljudje pa čakajo ugodnega razpleta v zvezi s prostori.

Mednarodno leto knjige se je na Kamniškem ob razumni občinski podpori kulturi ugodno in uspešno končalo - to pa je v zadovoljstvo vseh občanov.

S. Z.

PIONIRSKI ODDELEK KNJIŽNICE V NOVIH PROSTORIH

vrtu, pa čitalnica. Tako bo v poletnih mesecih omogočeno branje tudi na prostem.

Tretji, manjši prostor pa bo služil za shranjevanje sklada za vaško izposajo.

Urejevalna dela so se zaradi finančnih težav stanovanjskega podjetja zategnila v zimo, tako da jih je po sporazumu dokončala knjižnica. Tako je zdaj vsa zgradba „Na

oboki se pnejo nad modernimi policami in povezujejo preteklost s sedanjostjo. Otvoritev novih prostorov bo na slovenski kulturni praznik - 8. februarja, takrat se bo verjetno začela tudi izposaja. Pogoj pa je, seveda, urejeno ogrevanje.

Nabava knjig je bila lani, najbrž prvič, odkar knjižnica obstaja, redna. Nakupljenih je bilo 2045

Ob 30 letnici pionirske organizacije

30 let je lep jubilej. Zveza pionirjev se je rodila v najtežjem trenutku zgodovine jugoslovanskih narodov v času NOB, in sicer 27. decembra 1942. leta v Bihaču na I. kongresu zveze protifašistične mladine Jugoslavije. Kmalu se je organizirano delo pionirjev razširilo po vsej Jugoslaviji in tudi pri nas. Po svojih otroških močeh so pionirji pomagali v bojih svojim očetom. Titovka z zvezdo in lesena puška sta bila njihova simbola.

Tudi po osvoboditvi so nadaljevali s svojim delom. Pomagali so kot zadrudniki pri obnovi opustošenih polj, v delovnih akcijah pri izgradnji domovine... Pred 20 leti pa je prevzela skrb za razvoj pionirske organizacije Zveza prijateljev mladine, sedaj proslavlja svojo 20-letnico. Po odredih je zaživelo delo v krožkih, z Jugoslovanskimi pionirskimi igrami se je vsebina dela razširila in poglobila, zato vse bolj pritegujejo pionirje k sodelovanju. Vsako leto se pionirji pomerijo v Veseli šoli in tekmujejo v mnogih športnih panogah. Sodelujejo v Titovi štafeti. Že 10 let nosijo čestitke tovarišu Titu za rojstni dan s kurirčkovno pošto, ki jo redno zaključijo z zborom slovenskih pionirjev, vsako leto v drugem kraju, znamenitem prav iz NOB. Pionirji imajo res mnogo priložnosti za udejstvovanje.

Tudi pionirji naše občine so po odredih na šolah slovesno proslavili 27. december, 30-letnico pionirske organizacije.

Pripravili so kulturne sporede in se seznanili z dejavnostjo svojih vrstnikov v vsej tej dobi. Pionirji osnovne šole Frana Albrehta in Toma Brejca pa so praznovali

skupno v dvorani kina Dom. Slovesnost je poživil res lep kulturni spored, v katerem so sodelovali: mladinski pevski zbor osnovne šole Toma Brejca, recitatorji obeh šol, dijaki glasbene šole s klavirskimi točkami in duetom harmonik. Za zaključek pa je pionirski godalni orkester zaigral Haydnovo Otroško simfonijo.

Ob tej priložnosti so pionirski odredi, ki so uspešno zaključili JPI, prejeli „Znak tisoč radosti“ in diplome.

Tako je bila 30-letnica pionirske organizacije res lepo počaščena in vsi pionirji so se še z večjo vnemo lotili novega dela.

B. M.

Ob obletnici v Rudniku

6. januarja je minilo osemindvajset let, ko so Nemci tik pred osvoboditvijo v mali partizanski vasi Rudnik odkrili in uničili štiri partizanske bunkerje.

Ob tej priložnosti se vsako leto na ta dan srečajo v Rudniku preživeli borci, ki so bili v teh bunkerjih. Zvezi združenj borcev Narodnoosvobodilne vojne Kamnika in Domžal sta tudi letos pripravili skromno slovesnost, ki so se je udeležili preživeli ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij obeh občin ter številni mladinci. Pred spomenikom so obudili spomin na tiste dni tik pred koncem vojne, še posebej pa so poudarili pomen prenašanja revolucionarnih tradicij na mladi rod, o čemer sta spregovorila tudi predsednik Zveze združenj borcev Duplica tov. Kodrič in predstavnik zveze borcev iz Radomelji Ludvik Rode.

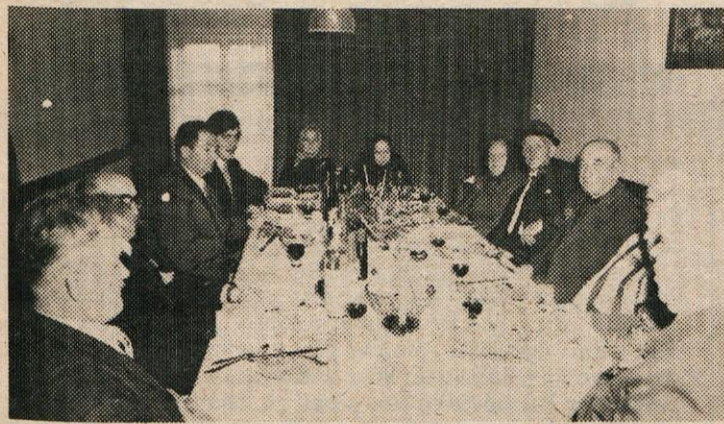
Učenci in mladinci iz Radomelji pa so pripravili krajši kulturni spored.

Preživeli borci pa so prejeli v spomin tudi spominska darila s sliko, ki jo je narisal Ive Seljak-Copič, ki je bil prav tako med preživeli.

-ts

Novoletno srečanje najstarejših Dupličanov

NAJSTAREJŠI DUPLIČANI V PRIJETNEM PREDNOVOLETNEM KRAMLANJU

Dupliška krajevna organizacija SZDL že več let pripravlja obiske najstarejših občanov ob Novem letu. Letos pa so se skupno s svetom krajevne skupnosti dogovorili, da bodo organizirali prvo srečanje vseh občanov te krajevne skupnosti, ki so stari nad 75 let. Tako so se nekaj dni pred Novim letom zbrali v posebni sobi restavracije Stol: Katarina Puh, Marija Zore, Brlečeva oče in mati, ki sta lani slavila zlato poroko, Martin Tivadar, Neža Kramar, Frančiška Semeja, Franc Kmet in Ivan Leskošek.

Stirih povabljenih zaradi bo-

lezni ni bilo. Najstarejša je bila 83-letna Puhova mati. Vsakemu so pripeli na prsi lep rdeč nagelj, po pozdravnih besedah predstavnikov odbora SZDL in sveta krajevne skupnosti so ob prigrizku obujali spomine na življenje v tem naglo se razvijajočem kraju.

Kar prehitro je minil čas in s toplim: „Hvala za to srečanje ter srečno in zdravo novo leto,“ so se pozdravili s prijetnim občutkom v srcih, da jih nismo pozabili.

Pobuda SZDL in krajevne skupnosti Duplica je vredna posnemanja tudi drugod.

Spominski pohod kamniških gimnazijcev

Že dolga leta praznujejo kamniški gimnazijci 22. december — dan JLA na svojski in primeren način.

Vsako leto se na ta dan odpravijo na pohod v enega izmed partizanskih krajev kamniške, pa tudi domžalske občine in počastijo spomin na velike dni narodnoosvobodilnega boja. Tako skoraj ni zgodovinsko pomembnejšega kraja na kamniško-domžalskem področju, ki ga gimnazijci še ne bi bili obiskali.

Letos so se dijaki po štirih letih spet odpravili k nekdanji partizanski bolnišnici pri Komenski Dobravi. Tako se je v jutranji uri razvila po kamniški cesti povorka 180 dijakov in njihovih profesorjev proti Ža-

lam in dalje čez gozdove in travnike prek Tunjic proti Komenski Dobravi. Po dvehurni hoji so dijaki prispeli na cilj, kjer na nekdanjo bolnišnico spominja nekaj lesenih brun in jam, kjer so terenski aktivisti 1944. leta zgradili bolnico, kuhinjo in prostor za zdravnika. Žal je bolnišnica obstajala komaj nekaj več kot mesec dni. Že 11. junija 1944 so jo Nemci odkrili in zverinsko pobili bolnike in vse osebe ter zažgali. Zdaj stoji sredi gostih, vitkih smrek le še kamenit spomenik žrtvam, tudi mengeškemu zdravniku dr. Tinetu Zajcu, kot spomin in opomin! Kajti takšni spomeniki bodo stali tudi danes drugje po svetu! In ko je v gozdni tišini iz harmonike zavnela partizanska žalostinka,

je bila posvečena tudi padlim vietnamskim partizanom in žrtvam ameriških imperialistov. Dijaki so namreč spominski pohod združili s protestom proti zločinskemu divjanju Američanov v Vietnamu.

— Preveč žrtev smo dali, da ne bi mogli tudi mi mladi razumeti in občutiti razdiralne moči okupatorjevega divjanja in njegovih zločinov, da ne bi postali uporniki proti nasilju — kjerkoli in kadarkoli v svetu. Vsak dan znova boleče odmeva v nas: Mir, ki je po dolgih desetletjih bojev za neodvisnost in svobodo obetal postati resničnost, so ubili ameriški bombniki, ki sipljejo smrt, kjer bi moralo biti življenje, nasilje, kjer bi morala biti svoboda, la-

kota, kjer bi moralo biti blagostanje ...

Protestiramo proti zločinom nad svobodoljubnim, hrabrim in v zgodovinski vihri tolikokrat preizkušenim ljudstvom. Zahtevamo, da naša država in z njo ves svobodoljubni svet strne vse moči, da si bodo vietnamsko ljudstvo, med njimi naši vrstniki, lahko svobodno oblikovali svojo prihodnost, da bo kri njihovih žrtev tudi pri njih zagotovilo za enakopravnost, svobodo in neodvisnost med drugimi narodi sveta! — so poudarili v uvodu v kulturni program, ki je vseboval recitacije partizanskih literarnih ustvarjalcev Mateja Bora, Ivana Minattija in Boga Flandra — Klusovega Jožeta.

T. R.

Kamniški usnjarji so praznovali

Na predvečer dneva republike so se v športni hali v Domžalah zbrali člani delovnega kolektiva kamniške tovarne usnja, da bi praznovali dan usnjarjev, ki ga že nekaj let slavijo v spomin na delovne zmage v tem kolektivu, in da bi počastili naš največji praznik — dan republike.

Slovesnost je začel Ivan Kozjek, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov. Nato je govoril Stane Simšič, direktor podjetja, ki je orisal pomen dneva republike in s konkretnimi podatki dokazal, da so kamniški usnjarji ob tem velikem prazniku upravičeno ponosni na svoje delovne rezultate. Vsi poslovni rezultati so

„SPONARKE“ KOT JIM POPULARNO PRAVIJO V TOVARNI USNJA, SO S SVOJIM NASTOPOM OB DNEVU KAMNIŠKIH USNJARJEV PRIJETNO PRESENETILE.

glede na preteklo leto ugodnejši vsaj za 50 odstotkov. Zlasti so razveseljivi uspehi pri izvozu, saj je kolektiv usnjarjev danes s preko 3 milijoni dolarjev izvoza najmočnejši izvoznik v naši občini.

Osemstočlanski kolektiv namerava tudi v prihodnjem letu povečati poslovne uspehe za novih 50 odstotkov. To pa bo moč doseči z enotnostjo in marljivostjo vsega kolektiva in z velikim prizadevanjem samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij v podjetju, je zaključil tovariš Simšič.

V kulturnem programu so nato sodelovali mladi harmonikarji iz Domžal, pevci kamniške Solidarnosti, posebno navdušeno pa so sprejeli naj-

mlajši pevci sestri Jermanovi in oktet delavk iz domačega kolektiva.

Nato so podelili nagrade za dolgoletno delo v podjetju, ki so jih prejeli za 25-letno delo Ciril Klemen, Jože Sedušak, Jakob Škrjanc, in Janez Škrjanc, za 20-letnico sta bili nagrajeni Jpžica Golob in Marija Vombergar, za 10 let dela v podjetju so prejeli ure v spomin Miha Jerman, Jernej Koritnik, Jože Koritnik, Ivan Kosirnik, Živko Pavičič, Anica Pavlič, Maks Pirš, Franc Smolnikar, Karel Steiner, Anica Trobešek in Alojz Povše. Nekatere dolgoletne, aktivne delavce v podjetju pa so nagradili s knjižnimi nagradami.

Peter Žagar

Ob zatonu starega leta nas je presunila nenadna vest, da Petra Žagarja, dolgoletnega predsednika krajevne organizacije SZDL na Križu, ni več. Brez njega ni minila nobena akcija v tem kraju, brez njegovega požrtvovalnega dela ni bilo nobene prireditve.

Kot predsednik KO SZDL je vse svoje moči posvetil svoji vasi Križu. Želel je, da bi čimprej tudi Križ dobil boljšo povezavo z drugimi kraji. Zato se je lotil akcije za asfaltiranje ceste na Križu in odtod proti Komendi. Velike so njegove zasluge v gasilskem društvu. Bil je prizadeven delavec v tovarni usnja v Kamniku. Poleg dela je vedno našel čas za svoje sovaščane.

Križ in vsa občina je s Petrom izgubila prizadevanja družbenega delavca. Na komenskem pokopališču so se od njega poslovili poleg številnih sovaščanov sekretar občinske konference SZDL Franc Svetelj, predsednik sindikalne organizacije tovarne usnja Ivan Kosirnik in predstavnik kriških gasilcev.

Brez odlašanja stopite do najbližjega Avto-moto društva, kjer boste uredili formalnosti.

Iz naših krajev

PŠAJNOVICA

Krajevna skupnost Pšajnovica je za razširitev ceste Gabrovnica—Češnjice prispevala 150 tisoč starih dinarjev, v glavnem za plačilo buldožerja, za del ceste proti Rakitovcu pa 180 tisoč starih dinarjev. Vaščani te krajevne skupnosti so pri ureditvi ceste opravili 432 ur prostovoljnega dela.

Krajevna skupnost je plačala tudi buldožer za zemeljska dela na cesti proti Kankežu in na cesti Šmartno-Pšajnovica, kjer so delali tudi štirje vaščani.

Poleg tega ima ta krajevna skupnost, ki je najmanjša v naši občini, saj šteje le okrog 60 prebivalcev, v teku še dvoje velikih del. To sta vodovod in obnova električnega omrežja. Za vodovod so vaščani že izkopali 1200 m jarkov. Skupaj jih bo treba izkopati okrog 2500 m, ker bo vodovod napeljan v dve vasi: v Veliki in Mali Rakitovec. Krajevna skupnost je že kupila plastične cevi in plačala zanje okrog 2,3 milijone starih dinarjev.

Predračun za celotni vodovod pa znaša kar 29 milijonov starih dinarjev. Te vsote, kljub veliki pripravljenosti, osem gosposinjstev in dva kmetovalca, ki so se vključili v gradnjo, ne bodo zmogli. Prav bi bilo, če bi se jim priključilo še tistih šest vaščanov, ki sedaj pravijo, da vodovoda ne potrebujejo.

Za močnejšo električno napetost bodo morali prostovoljno postaviti dve novi transformatorski postaji in napeljati novo omrežje. Kstanjeve drogove so vaščani že pripravili, tudi načrt za omrežje je že pripravljen. Ker bo vse skupaj stalo najmanj 60 milijonov starih dinarjev, bo poleg podjetja Elektro-Ljubljana in naše občine morala prispevati svoj delež tudi domžalska občina.

KAMNIK

Zveza prijateljev mladine je skupaj s šolskimi vodstvi pripravila za dedka Mraza najmlajšim več filmskih predstav in gledaliških prireditev. Med drugim so si pionirji kamniških sol ogledali tudi jugoslovanski film Volk samotar, ki so ga snemali na Veliki planini, in igrico Medvedek na obisku, ki so jo pripravili dijaki gimnazije Rudolfa Maistra iz Kamnika.

KOMENDA

Na sestanku predstavnikov vseh organizacij in društev, ki ga je sklical odbor krajevne organizacije SZDL, so se dogovorili, da bo letna konferenca krajevne organizacije SZDL 8. februarja. Pri sestavi poročila o delovanju SZDL v preteklih dveh letih bodo sodelovale vse organizacije, ki bodo tudi predlagale kandidate za bodoči odbor KO SZDL.

Kot glavno vprašanje bodo na konferenci obravnavali razvoj Komende v prihodnjih letih, predvsem z vidika komunalne ureditve in zunanjega izgleda vasi in naselij.

ŠMARTNO V TUHINJU

Pošta v Šmartnem bo poslovala tudi v bodoče, čeprav le nekaj ur dnevno, so sklenili odborniki občinske skupščine Kamnik na zadnji seji. Poštno podjetje iz Ljubljane je namreč obvestilo skupščino, da bo morala sama prevzeti stroške za poslovanje te pošte, če želi, da pošta ostane. Odborniki so sklenili, naj poštno podjetje dostavi izračun teh stroškov, na kar bo skupščina v proračunu za leto 1973 pošti zagotovila odškodnino za poslovanje tega urada.

Mladi pevci na obisku pri invalidni mladini

Nekaj dni po novem letu sta mladinski in otroški pevski zbor šole Toma Brejca pod vodstvom Viktorja Mihelčiča obiskala zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku ter gojencem in delavcem zavoda ob 25-letnici delovanja zavoda pripravila prischen koncert mladinskih pesmi. Mlade pevce so v zavodu zelo toplo sprejeli in čestitali pevovodji Viktorju Mihelčiču ob 25-letnem delu z mladinskimi zbori.

KNJIŽNIČARJA

sprejememo, tudi honorarnega — z nižjo izobrazbo. Pogoji za sprejem so v statutu.

Ljudska knjižnica Kamnik
Kolodvorska 2

Kamniška kronika

POROKE:

Alojzij Alandžak iz Mekinj, sprevodnik, star 28 let, in Ivana Vrhovnik iz Mengša, trgovska pomočnica, stara 21 let;
Ivan Kodrin iz Maribora, ključavničar, star 24 let, in Marija Kuhar iz Podboršta pri Komendi, šivilja, stara 19 let;
Franc Lipovšek iz Špitaliča, avtomehaničar, star 24 let, in Marija Dacar z Velikega Hriba, delavka, stara 22 let;
Tomo Malinarič iz Ljubljane, študent, star 27 let, in Ana Sakač iz Kamnika, galant. tehnik, stara 20 let;
Franc Oražem iz Mengša, šofer, star 27 let, in Terezija Orehek iz Godiča, slaščičarka, stara 20 let;

SMRTI:

Alojzija Cuzak iz Kamnika, gospodinja, stara 78 let;
Marija Dolinšek s Krivčevega, gospodinja, stara 65 let;
Bogdan Jazbec z Zduše, delavec, star 34 let;
Jože Košir iz Kamnika, osebni upokojenec, star 69 let;
Mihaela Koželj iz Tunjic, stara 13 let;
Angela Pestotnik s Pšajnovice, prevzičkarica, stara 80 let;
Stanislav Šlebir iz Stolnika, delavec, star 24 let;
Marjeta Župančič s Klanca, družinska upokojenka, stara 87 let.

Krst alpinistov: za dobro voljo

Povečati število alpinistov, razveseliti vse, ki so že ali še bodo ali pa celo nikoli ne bodo alpinisti, to je bil osnovni namen alpinističnega krsta, ki ga je pred novim letom pripravil alpinistični odsek Planinskega društva iz Kamnika. No, sicer je pa takšna oblika sprejemanja novih članov že kar v navadi, tudi zato, ker izkušeni alpinisti pravijo, da brez uradnega spre-

jema nihče ne more biti dober alpinist. Tudi tistega sobotnega večera so se zbrali, tokrat v planinskem domu v Kamniški Bistrici. Ob slovesnem trenutku, ko so v svoje vrste sprejeli dve dekleti (prijaznega videza, a žal ne Kamničanki) in Ceneta iz Tuhinja, so bili navzoči tudi predsednik občinske skupščine Vinco Bogec, starosta kamniških

alpinistov Pavle Kemperle in starejši (po stažu) kamniški alpinisti.

Moram priznati, da smo bili vsi, ki nismo vedeli, kako se takšni stvari streže, kar nekoliko v skrbeh, ko so pred uradno komisijo in „advokate“ stopili „krščenci“. Otorvorjeni in povezani z vrmi, prek ramen so jim visela drva, so prišli potrti, kot bi pričakovali, da stvar ne bo tako preprosta.

Najprej so se morali zagovarjati vsi trije skupaj, nato pa se je komisija odločila, da bo izprala (praktično) vsakega posebej. Teoretično so svoje znanje morali pokazati in dokazati na predhodnih izpitih. Prav ti izpiti pa so „pripomogli“, da je imela komisija malo dela, le tri kandidate.

Vsak nepravilen odgovor na dvoumno zastavljena vprašanja, vsako odgovarjanje in neposlušnost komisiji, vsak najmanjši „greh“ je bil dovolj za kazen, ki so jo morali prestati vsi trije. Najprej sta obe dekleti na zadnji plati občutili udarce rablja,

ki je svojo nalogo opravljal z vrvjo, karabini, kuhalico, za kazen pa so morali izpiti tudi neko mešanico, ki je bila vse kaj drugega kot okusna pijača. Najprej pa je bilo treba razložiti tudi vse, kaj človek v hribih potrebuje, zakaj, na primer vleče iz nahrbtnika prazne steklenice, kozarce, krompir, korenje. Vsak nepravilen odgovor je zahteval pravično kazen.

Ne le pri dekletih, tudi pri Cenetu, ki je bil na vrsti zadnji, sta imela zagovornika Tone in Metod precej pripomniti; namesto da bi zagovarjala, sta zahtevala dodatne kazni. Tudi Cene, ki jih je dobil močno več kot obe dekleti skupaj, je svojo kazen junaško prestal; kaj pa je bilo naslednji dan z njegovim zadnjim delom, ga raje nismo vprašali. Pa vendar so se vsi trije zavedali, da jih lahko ob kritičnih situacijah v stenah čakajo še večji napor in težave.

In odslej bodo lahko plezali kjerkoli in kadarkoli kot PRAVI – „KRŠČENI“ alpinisti.

-ts

HUDA, PREIZKUŠNJA PRED ALPINISTIČNO KOMISIJO

● Za financiranje telesne kulture

Razumevanje v večini kolektivov

Lani so občinska zveza za telesno kulturo in delovne organizacije že drugič podpisale družbeni dogovor o zbiranju sredstev za telesno kulturo v višini 10 din za zaposlenega.

Po oceni občinske zveze bi športna društva lani potrebovala najmanj 320.000 dinarjev, v občinskem proračunu pa je bilo mogoče zagotoviti le dobro polovico te vsote (170.000 din). Samo za vzdrževanje športnih objektov bi potrebovali letno okrog 100.000 dinarjev. Uvrstitev nekaterih klubov v višje lige je tudi zahtevala do-

datne stroške. Zato je treba še posebno poudariti pobudo kolektiva tovarne Svilanit, ki je prevzel patronat nad kamniškimi odbojkarji, ki so se lani uvrstili v drugo zvezno ligo. Lani so kamniški tekstilci prispevali za odbojko kar 20.000 dinarjev in tu krepko presegli dogovorjeni znesek.

Ostali delovni kolektivi so do 10. januarja letos prispevali 47.180 dinarjev za financiranje telesne kulture v občini. Med 24 delovnimi organizacijami, ki so lani podpisale in uresničile družbeni dogovor so: Stol, Ti-

tan, Kamnik, Kočna, Tovarna usnja, Rudnik kaolina, Alpem, Zarja, Mizarska delavnica Motnik, Ljubljanska banka, SDK, vse osnovne šole, gimnazija, glasbena šola, otroški vrtec, zdravstveni dom, dijaški dom, občinska uprava in družbenopolitične organizacije.

Občinska zveza za telesno

kulturo izreka iskreno zahvalo vsem delovnim kolektivom, ki so pokazali veliko zavzemanje za potrebe kamniške telesne kulture. Prav bi bilo, da bi se tako razumevanje ob podpisu letošnjega dogovora, ki bo v februarju, razširilo tudi na ostale kolektive.

-lj

● Nova pridobitev kamniških smučarjev

Vlečnica na Milji vrh

Požrtvovalni kamniški smučarski delavci te dni hitijo z zadnjimi pripravami za otvoritev nove smučarske vlečnice iz Košiš na Milji vrh. Žičnica bo dolga 280 m, višinska razlika pa bo 80 m. Ko bodo namestili vseh 25 sider, bo žičnica lahko prepeljala okrog 500 smučarjev na uro.

Večina del bo opravljal s prostovoljnimi delom prizadevnih smučarjev, ki so našli veliko razumevanje za pomoč pri opravljanju kovinarskih del v Titanu, podjetju Kamnik, v Svit in Alpemu.

Občinska skupščina je priskočila na pomoč z milijonom starih dinarjev, denar pa so prispevali tudi Projekt, Gozdno gospodarstvo in obč. sindikalni svet.

Teren, kamor so postavili žičnico, oboje precej možnosti za ureditev tekmovalnih prog v slalomu in veleslalomu. Prenosno žičnico, ki so jo izdelali lani, pa bodo po potrebi postavili na Velikih Poljanah.

Poleg strelišča za zračno puško je smučarska vlečnica že drugi športni objekt, ki je predložen v občinskem srednjeročnem planu in zaradi prizadevnosti športnih delavcev tudi že postavljen.

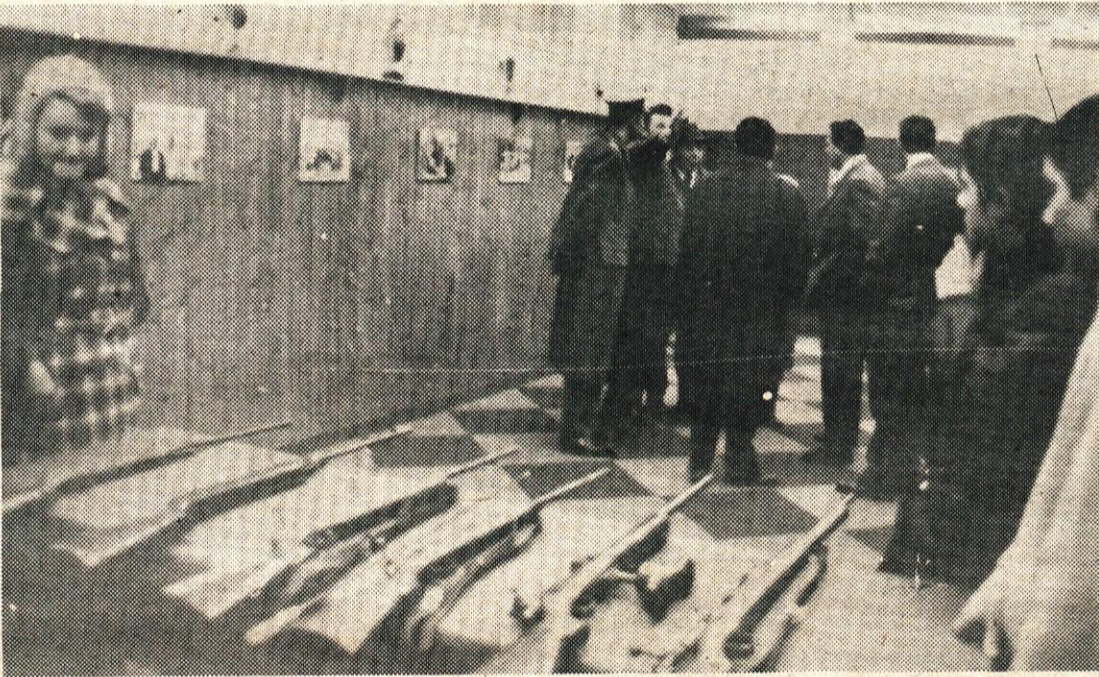
Šahovski dvoboj v Cerkljah na Gorenjskem

V prijateljskem šahovskem dvoboju so 15. 12. 1972 na 10 deskah med izbrano deseterico Cerklj in Podgorja pri Kamniku imeli Podgorci več sreče in bistrejše oko v odločilnih trenutkih. Končni rezultat dvoboja je bil 7:3 v korist Podgorja.

Povratni dvoboj bo v Podgorju v začetku prihodnjega leta.

MARJAN OGRINEC

Novo strelišče v Kamniku

NOVO KAMNIŠKO STRELIŠČE OB OTVORITVI

Šah:

Novoletni turnir

Zanimanje za šahovske prireditve je v Kamniku čedalje večje. Prostori, ki jih ima na voljo šahovska sekcija Solidarnosti nad kavarno, so včasih pretesni za vse udeležence rednih prireditev. Posebno številna je bila udeležba na novoletnem brzoturnirju, ki so ga odigrali v več skupinah. V glavni skupini je bilo 14 igralcev, med njimi trije mojstrski kandidati in 7 prvo in drugo kategorikov. Sodelovali so tudi igralci iz Domžal in Stožic. Zmagal je z 11 točkami Karner pred Bavčarjem in Rijavcem, ki sta jih dosegla 9. Sledili so Vavpetič, Larbek, Miklavec, Troha itd. V drugi skupini, kjer je igralo 10 članov, so se skupno znašli na prvem mestu Lado Podbešek, Peter Plevel in Franc Humar, četrti pa je bil ing. Ogrinc. Med 10 mladinci je zmagal Darko Berginc, sledili pa so Ivan Blazinčič, Tone Resnik, Bojan Jeglič in Stane Zupan. Tudi pionirji so pokazali veliko borbenost, zmagal pa je Matjaž Hribar pred Andrejem in Mitjo Ogrincem. Vsi najboljši v vseh skupinah so prejeli praktične nagrade.

Ob dnevu JLA je Kamnik dobil svoje prvo strelišče za zračno puško. Občinski strelski odbor je ob materialni pomoči sveta za narodno obrambo pri občinski skupščini v spodnjih prostorih kina Dom v Kamniku uredil res lepo opremljeno strelišče za pet strelskih mest. Strelci bodo imeli na voljo tudi posebne daljnogledne za ugotavljanje zadetkov. Prostor pa so opremlili s številnimi fotografijami in priznanji s tekmovanj kamniških strelcev.

Investicija je vredna najmanj 7 milijonov starih din, na voljo pa so imeli le 3 milijone S din, ki jih je dal svet za narodno obrambo. Drugo pa so opravili z lastnim delom. Še posebno priznanje zasluži kolektiv podjetja Kamnik, ki je za te namene brezplačno odstopil prostor v lastni stavbi.

S tem se je kamniški mladim spet odprla možnost za več uveljavljanje v tej zvrsti strelškega športa, v kateri so Kamničani dolga leta dosegali zavirlive uspehe, je na otvoritvi poudaril Peter Bertonec, predsednik občinskega strelskega odbora. Vsi udeleženci na otvoritvi so se pomerili v streljanju spominsko tarčo.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob slovesu pospremili našega dragega moža in očeta

FRANCA HRIBARJA

iz Srednje vasi v Tuhinju

se iskreno zahvalujemo. Še posebna zahvala vsem, ki so poklonili vence, predvsem pa domačemu in sosednjim gasilskim društvom in občinskemu odboru Zveze borcev NOV Kamnik.

Zaluzoči Hribarjevi